KIVITAULUJEN AARTEET

◊ KESÄLEIRI 1999 ◊

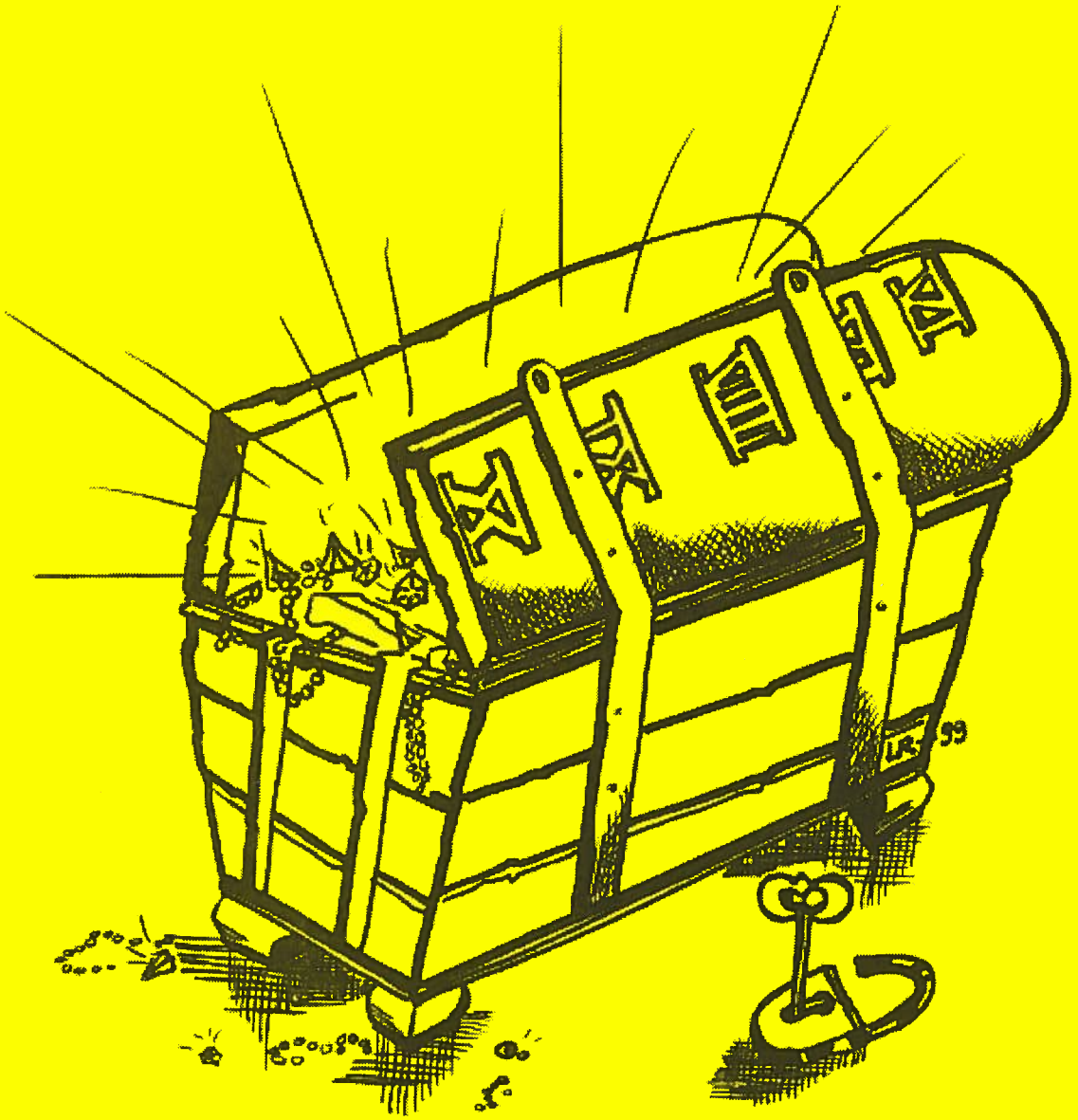

OPETTAJAN OPAS

SISÄLLYSLUETTELO ***SIVU***

Johdanto..... 2

Opettamisen päämäärä..... 2
Kymmenen käskyä..... 4
Kymmenen käskyn merkitys Uudessa testamentissa..... 4
Kymmenen käskyn kaksi eri jaottelutapaa..... 5
Näytelmä: Elämän aarteet..... 6
I Tunti: Kymenen käskyä ohjaavat oikeaan..... 8
II Tunti: 1. Käsky..... 10
III Tunti: 2. Käsky..... 14
IV Tunti: 10. Käsky..... 18
V Tunti: 7. Käsky..... 21
VI Tunti: 9. Käsky..... 24
VII Tunti: 3. Käsky..... 27
VIII Tunti: 8. Käsky..... 30
IX Tunti: 6. Käsky..... 32
X Tunti: 5. Käsky..... 34
4. Käsky..... 38
Seikkailurata maastossa..... 40

"KIVITAULUJEN AARTEET" - Opettajan opas

Kustantaja: Suomen Vapaakirkon nuoret ry

Hei, sinä kesäleirin opettaja,

Tämän kesän leirimateriaali on syntynyt seminaarityön pohjalta,jonka tein keväällä -98 Vapaakirkon teologiselle opistolle, lapsi- ja nuorisotyölinjan lopputyönä. Aiheena on kymmenen käskyä. Käskyjen sisältöä käsitellään Joosefin tarinan avulla. Painopiste on kuitenkin kymmenen käskyn opettamisessa, ei kertomuksessa.

Oppaassa tuntien materiaalit on jaoteltu kahteen osaan. Osassa 1 kerrotaan käskyn sisällöstä ja sen eri tulkintatavoista. Tämä osa on tarkoitettu opettajalle tiedoksi, mutta sitä voi käyttää myös raamattu-hetkissä, varsinkin isompien lasten kanssa. Osa 2 on runko raamattuhetkeen, ajatuksia ja kysymyksiä aiheeseen liittyen.

Käskyjen sisällön ymmärtämistä ja oppimista tukemassa on Joosefin tarina. Se auttaa ymmärtämään sitä, miten Jumalan tahto vaikuttaa jokapäiväisessä elämässä. Kertomusta voi laajentaa tarkemmaksi, tässä on kerrottu asiat vain yleisesti. Tarinaan saadaan elävyyttä eri esitystavoilla. Esimerkiksi:

- Lukija pukeutuu joksikin (Vaikkapa Joosefin lapseksi, joka kertoo isänsä elämästä)
- Nukke kertoo (käsinukke tai muu liikuteltava)
- Piirtämällä kertomuksen edetessä isolle taululle tapahtumia
- Flanelloja käyttämällä
- Käyttämällä kuvia (piirrustuksia, piirtoheitinkalvoja)
- näytellen (esim 3. tunti)

Leirimateriaaliin kuuluu myös tehtäväkirja leiriläisille.

Tämä työ on syntynyt keskellä lapsiperhen arjen tohinaa, kiitos kotiväelle, joka on ollut apuna ja tukena! Paljon kiitoksia myös Lea Rauhalle, kuvittajalle, sekä Olli Kariniemelle, joka on antanut hyviä ideoita materiaalin toteuttamiseen sekä tukenut.

Heli Westerholm

OPETTAMISEN PÄÄMÄÄRÄ

Opetuksen ensisijainen päämäärä on edesauttaa turvallisen ja hyvän jumalasuhteen kehittymistä lapsessa.

Tavoitteena kymmenen käskyn eettisien kysymysten suhteen on haastaa lapsia ajattelemaan käskyjen taustalla olevaa tarkoitusta niin, että opetus vaikuttaisi ennenkaikkea sisäisiin arvoihin ja asenteisiin.

Kymmenen käskyä on ollut yhteiskuntamme eettisten arvojen perusta näihin päiviin saakka. Kristillisissä yhteiskunnissa ne on perinteisesti ymmärretty sääntöinä ja määräyksinä, jotka asettavat rajat ihmisen elämälle.

Opetuksessa on hyvä tiedostaa se, millä tavalla lapset pystyvät käsittelemään eettisiä kysymyksiä. Jos lapselle annetaan liian vaikeita ja korkealentoisia ongelmia ja kysymyksiä ratkottavaksi, se ei kohtaa lapsen todellisuutta, vaikka hän ehkä älyllisesti pystyykin asiaa käsittelemään. Kuitenkin opetuksen tulisi

olla myös haastavaa ja lapsen ajattelua eteenpäin vievää. Siksi opetuksen olisi kohdattava lapsi hänen omalla tasollaan, mutta vaikeampiakin asioita on hyvä ottaa esille.

Sveitsiläinen Fritz Oser on Kohlbergin (moraalisen kehityksen tutkija) teorian perusteella pyrkinyt löytämään yhteyden eri kehitysvaiheiden ja jumalasuhteen välillä. Moraalisen kehityksen alussa oleva lapsi tuntee olevansa täysin Jumalan rangaistuksen ja armon varassa ja hänen täytyy sokeasti alistua Jumalan tahtoon.Toisessa vaiheessa ihmisen suhdetta Jumalaan vallitsee halu tehdä hyviä tekoja saadakseen Jumalalta palkkion. Hän pyrkii miellyttämään Jumalaa kaikin tavoin.

Tällaista ajattelua olisi ohjattava eteenpäin painottamalla sitä, että Jumala näkee ja tuntee meidät. Hän tietää meidän ajatuksemme ja tekomme, mutta rakastaa ja hyväksyy meidät silti. Kukaan ihminen ei voi olla täydellinen. Ulkonaisia tekoja tärkeämpää on sydämen halu palvella ja rakastaa Jumalaa.

Kolmannessa vaihessa ihmisellä on jännite oman vapaan tahtonsa ja Jumalan tahdon välillä. Hän halua noudattaa Jumalan tahtoa, eikä ole varma siitä, kuinka pitkälle voi tehdä omia päätöksiä. Hän ajattelee Jumalan vahtivan jatkuvasti, tekeekö hän Jumalan tahdon mukaisesti vai ei. Tästäkin vaiheesta pyritään ohjaamaan eteenpäin sellaiseen jumalasuhteeseen, jossa ihminen voi itsenäisenä elää elämäänsä Jumalan edessä, kantaen vastuun teoistaan. Päämääränä on se, että ihminen voisi ymmärtää ja tuntea olevansa Jumalan hyväksymä ja rakastama omana persoonanaaan. Silloin ihminen voi luottaa Jumalaan kaikissa elämäntilanteissa.

Moraalin kehittymistä uskonnollisella alueella voidaan edesauttaa keskusteluilla, joissa etsitään ratkaisuja uskonnollismoraalisiin ongelmiin sekä jokapäiväisiin kysymyksiin. Keskustelussa autetaan lasta näkemään eri asiat Jumalan näkökulmasta. Oivallusten kautta heidän jumalakäsityksensä laajenee ja moraalinen arviointikyky kehittyy. Tämä koskee kaiken ikäisiä ihmisiä.

Kymmentä käskyä opetettaessa keskusteluilla ja pohdinnalla on suuri merkitys. Kysymykset ja pohdinta auttavat lasta näkemään sen, *miksi* Jumala on antanut tämän käskyn.

Tarkoitus ei olekkaan vain rajoittaa elämää ja kieltää kieltämisen vuoksi tiettyjä asioita, vaan päämääränä ovat ihmisen elämän suojeleminen sekä hyvään elämään ohjaaminen. Käskyjen taustalla on Jumalan rakkaus ja armo ihmistä kohtaan, ei vaatimus.

Kouluikäinen lapsi pystyy jo näkemään sääntöjen vaikuttavan yhtiseksi hyväksi ja hän myös ymmärtää sääntöjen rikkomisen ja noudattamisen seuraukset elämässään. Niinpä voidaan esittää kysymyksiä:
* Miten tämä käsky vaikuttaa eri ratkaisuihin, joita elämässä joutuu tekemään?
* Mitä seurauksia tämän käskyn rikkomisesta / noudattamisesta on minun elämässäni? Entä koulussa, kotona, yhteiskunnassa?

Käskyn noudattamisen vaikuttimia ja tarkoitusperiä voidaan myös tarkastella.
* Noudatetaanko käskyä siksi, että se on Jumalan laki?
* Onko noudattamisen taustalla rangaistuksen välttäminen tai palkkion odotus?
* Noudatanko käskyä, koska en tahdo vahingoittaa lähimmäistä?
* Noudatanko käskyä, koska rakastan Jumalaa, enkä tahdo rikkoa häntä vastaan?

Varhaisessa moraalin kehityksen vaiheissa lapsi pitää sääntöjä ehdottomina. Haaste suvaitsevaisuuteen ja joustavuuteen voi pienille olla ylivoimainen, mutta vähän vanhempia lapsia voi ohjata syviin kysymyksiin:
* Päteekö käsky joka tilanteessa?
  -Tekeekö kadulla elävä lapsi väärin varastaessaan ruokaa pysyäkseen hengissä?
  - Onko väärin valehdella suojellakseen toista ihmistä? Voiko totuutta vääristellä toisen tai oman henkensä suojelemiseksi?
  -Onko väärin tappaa itsepuolustukseksi?

Tämän tapaisten kysmysten kanssa täytyy muistaa suuremmat yleisperiaatteet yksittäisten sääntöjen takana; elämän suojeleminen, lähimmäsen rakastaminen yms.

Uskonnollis-moraalisen ajattelun kehittäminen on kuitenkin vain yksi osa kymmenen käskyn opettamista. Monet käskyt ovat kyllä merkitäviä eettisissä kysymyksissä, jotka koskettavat jokaisen ihmisen elämää, mutta niiden sisältö ja sanoma on muutakin. Jumalan tunteminen, hänen rakkautensa ja armonsa kohtaaminen on se päämäärä, mihin jokaista lasta pyritään ohjaamaan. Keskustelut moraalisista kysymyksistä, jotka nousevat kymmenen käskyn pohjalta, voivat edistää rakkaudellisen ja armollisen jumalakuvan syntymistä lapsen elämässä.

KYMMENEN KÄSKYÄ
2 Ms 20:1-17; 5 Ms 5:6-21

Kymmenen käskyä, dekalogi, annettiin Israelin kansalle erämaavaelluksen aikana, matkalla Egyptistä kohti luvattua maata. Jumala ilmestyi Moosekselle Siinaian vuorella, ja kirjoitti siellä itse käskyt kahteen kivitauluun (2 Ms 32:15-16). Tämä antaakin näille käskyille erityisaseman muiden lakien joukossa; Jumala itse kirjoitti ne. Muut käskyt välittyivät Mooseksen kautta. Lain tauluja säilytettiin liiton arkussa (5 Ms 10:5).

Liitto

Jumala oli solminut kansansa kanssa liiton. Hän oli tehnyt liiton jo Aabrahamin kanssa, ja tämä liitto periytyi Isakille ja Jaakobille, ja oli näin Israelin valinnan perusta. Näin Jumalalla oli jo suhde Israelin kansaan ennen lain antamista, mutta lain antamisen kautta liitto vahvistettiin. Liitto merkitsi sitä, että Jumala sitoutui kansaansa ja otti sen omakseen.

Lain merkitys

Liiton kautta Jumala lupasi olla uskollinen, antaa apunsa ja voimansa. Laissa Jumala osoitti, että hän todella on kansansa valtias. Israelin kansalta hän odotti uskollisuutta, ja lakien kautta osoitti, minkälaista elämää hän heiltä odotti. Lain täyttämisen ei kuitenkaan pidä olla suoritus kiitokseksi pelastuksesta, vaan uskosta, kuuliaisuudesta ja jumalayhteydestä nouseva elämän asenne (5 Ms 6:4-9 ; 10:12-13).

Laki suojeli kansan yhteyttä Jumalaan ja ohjasi elämään, joka oli sopusoinnussa Jumalan pyhyyden kanssa. Sen tehtävänä oli myös varjella synniltä ja pakanauskontojen saastutukselta.

KYMMENEN KÄSKYN MERKITYS UUDESSA TESTAMENTISSA

Lain kautta ei ole pelastusta

Selkeä Uuden testamentin opetus on, että kukaan ihminen ei pysty täyttämään lakia. Kaikki ovat tehneet syntiä ja näin rikkoneet Jumalaa vastaan (Room 3:23). Kukaan ei voi pelastua lain käskyjä noudattamalla (Room 3:20). Jeesus ei pelastusta tuodessaan kuitenkaan tehnyt lakia merkityksettömäksi. Hän itse sanoi: "Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan. En minä ole tullut kumoamaan, vaan toteuttamaan....Minä sanon teille: ellette te noudata Jumalan tahtoa paljon paremmin kuin lainopettajat ja farisukset, te ette pääse taivasten valtakuntaan" (Matt 5:17,20).

Sydämen vanhurskaus

Ennenkaikkea Jeesuksen tarkoitus oli "paljastaa, mikä oli lakien perimmäinen tarkoitus". Jeesus vastusti lakien ulkonaista ja muodollista täyttämistä, johon fariseukset kaikin keinoin pyrkivät. Sen sijaan lain noudattamisen oli oltava sydämen vanhursautta. Se on kuuliaisuutta, joka tulee Pyhän Hengen vaikutuksesta. Jumala odottaa "vanhurskautta, joka vaikuttaa syvälle ajatuksiin ja vaikuttimiin, 'sillä Herra näkee sydämen'." Näin käskyjen pitäminen muuttuu ulkonaisista teoista sydämen asenteeksi ja

mielenlaaduksi. Tämä on Jumalan tahdon noudattamista paremmin ja syvemmin kuin fariseukset tekivät. Jeesus ei hylännyt lakia, ei esittänyt mitään uutta, vaan selitti syventäen jo annettua lakia.

Rakkauden kaksoiskäsky

Jeesus sanoi kaikkein tärkeimpien käskyjen olevan: "Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Tämä käsky on suurin ja tärkein. Toinen yhtä tärkeä on tämä: Rakasta lähimmäistäsi, niin kuin itseäsi. Näiden kahden käskyn varassa on laki ja profeetat" (Matt 22:37-40). "Rakkauden käsky koskee koko ihmistä ja elämän kaikkia alueita. Elämän tulee heijastaa Jumalan pyhyyttä ja täydellisyyttä." Uskollisuus Jumalaa kohtaan näkyy myös uskollisuudessa lähimmäisiä kohtaan. Uskollisuus ja rakkaus suhteessa Jumalaan ja lähimmäisiin on kymmenen käskyn perusta. Näin jokainen käsky on merkityksellinen tänäkin päivänä.

Paavalin opetus

Paavali näki, että laki koskettaa jokaista ihmistä. Laki merkitsee Jumalan tahtoa, joka luomisjärjestyksen mukaan on annettu ihmisen toiminnan mittapuuksi. Lain tuntemus on ihmisellä luomistyön pohjalta (Room 1:19-20).

Paavali ymmärtää lain olemuksena rakkauden, kuten Jeesuskin. Rakkaudessa toteutuvat kaikki käskyt: "Joka rakastaa toista, on täyttänyt lain vaatimukset. Käskyt 'Älä tee aviorikosta', 'Älä tapa', 'Älä varasta', Älä himoitse', samoin kaikki muutkin, voidaan koota tähän sanaan: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.' Rakkaus ei tee lähimmäiselle mitään pahaa. Näin rakkaus toteuttaa koko lain" (Room 13:8-10). Uskovainen on velvollinen olemaan kuuliainen rakkauden käskylle, ja sen kautta olemaan kuuliainen myös kymmenelle käskylle. Laki ei kuitenkaan voi tuomita uskovaa, eikä se tuo vanhurskautta. Vanhurskautus tulee ainoastaan Jeesukseen uskomisen kautta.

Käskyjen opettaminen ei ole haaste pelkästään oikeaan ulkoiseen toimintaan ja päätöksiin, vaan sen tulee ensinnäkin olla haaste Jumalan tuntemiseen, hänen rakastamiseen ja kunnioittamiseen. Jeesuksen sovitystyön sanoma nousee silloin keskeiseksi tämänkin aiheen parissa. Jeesukseen uskomalla Jumala on läsnä meidän elämässämme, ja synnyttää rakkauden häntä kohtaan. Sen pohjalta voimme olla kuuliaisia hänelle.

Toiseksi, Jumalan rakastamiseen ja kuuliaisuuteen liittyy läheisesti lähimmäisten rakastaminen. Jeesuskin liitti nämä kaksi periaatetta yhteen tärkeimmiksi käskyiksi. Lähimmäisen rakastaminenkin nousee sydämen asenteesta ja halusta rakastaa. Rakkaus ohjaa käyttäytymistä lähimmäistä kohtaan. Niinpä huomio tulee tässäkin ohjata pois ulkonaisista teoista sisäisiin arvoihin, asenteisiin ja vaikuttimiin.

KYMMENEN KÄSKYN KAKSI ERI JAOTTELUTAPAA

Ero kahden jaottelutavan välillä on ensimmäisissä ja viimeisissä käskyissä. Juutalainen jaottelutapa näkee jakeiden 3-6 sisältävän kaksi eri käskyä: "Sinulla ei saa olla muita Jumalia." sekä "Älä tee itsellesi patsasta äläkä muutakaan jumalankuvaa." Luterilainen ja Roomalaiskatolinen kirkko pitävät tätä yhtenä käskynä. Jakeen 17 sisällön juutalainen tulkinta pitää yhtenä käskynä, kun taas Luterilainen ja Roomalaiskatolinen kirkko jakavat tämän kahteen eri käskyyn: "Älä tavoittele toisen taloa." Sekä "Älä tavoittele hänen vaimoaan, älä orjaa tai orjatarta...äläkä mitään, mikä on hänen".

Katolisen ja Luterilaisen kirkon jaottelu perustuu Augustinuksen näkemykseen siitä, että kuvakieltoa ei voinut erottaa ensimmäisestä käskystä. Ortodoksinen ja reformoitu kirkko on taas seurannut juutalaista perinnettä tässä asiassa. Itse olen tähän työhön valinnut juutalaisen jaottelun, koska mielestäni se on oikeutettua ensimmäisten käskyjen kohdalla. Tästä johtuen käskyt on numeroitu totutusta poiketen.

Laajempi jaottelu

Kymmenen käskyä voidaan erottaa myös laajemmin kahteen ryhmään.
1) Jumalasuhdetta koskevat käskyt: 1-4 sekä esipuhe (jae 2).
2) Suhdetta lähimmäisiin koskevat käskyt: 5-10

Tämä on hyvä jako käskyjen opettamisen kannalta. Se kuvaa rakkauden kaksoiskäskyä, joka Jeesuksen mukaan on käskyjen täyttymys: "Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi...Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi" (Matt 22:37-39). Opetustilanteissa käskyt voitaisiin koota kahteen eri "laintauluun" tämän jaon perusteella. Toisen otsikkona olisi Jumalan rakastaminen, ja toisen otsikkona lähimmäisen rakastaminen.

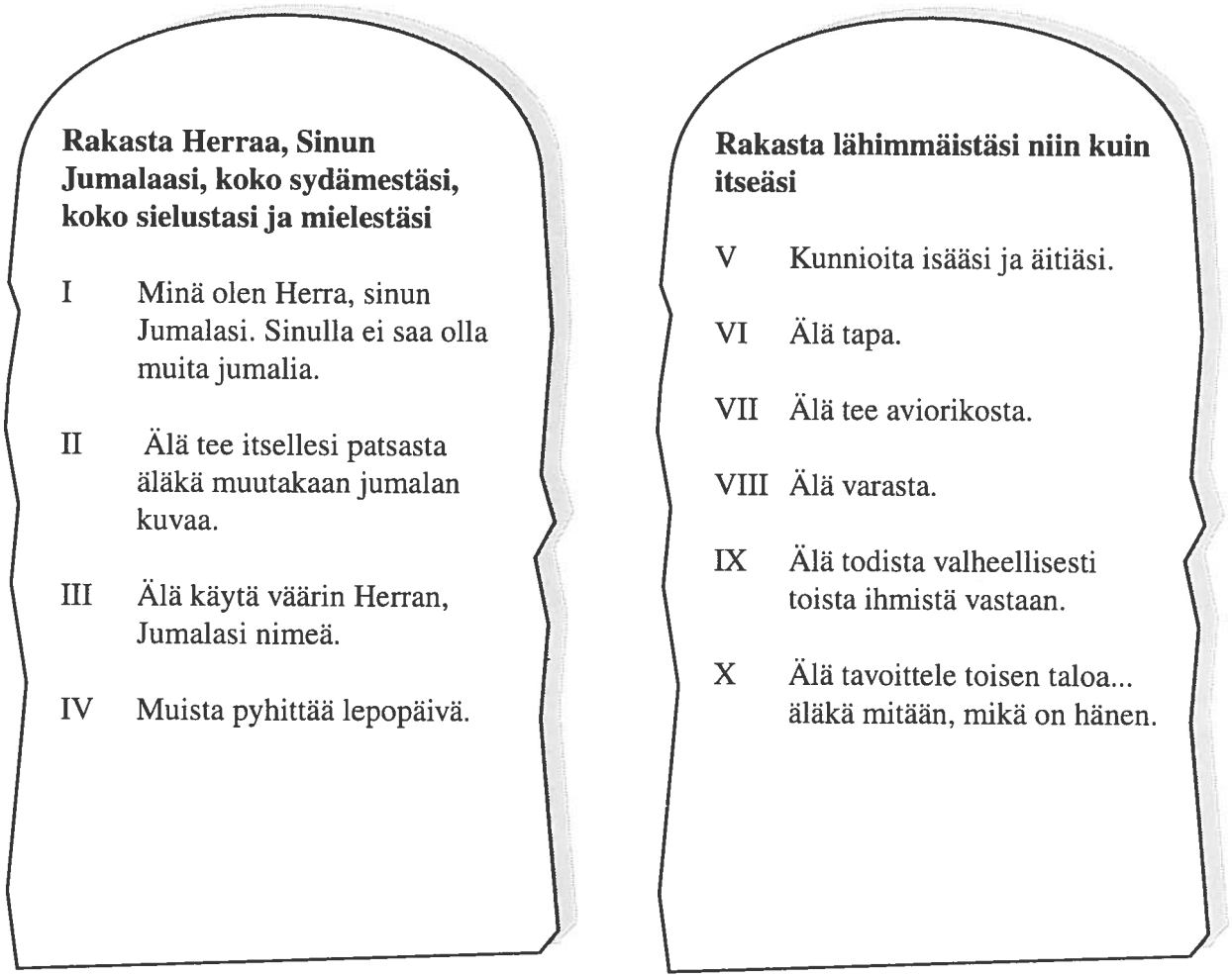

Aiheeseen johdattava näytelmä, vuoropuhelu:

ELÄMÄN AARTEET

Henkilö 1 - "Kalle" -kantaa säkkiä jossa on erilaisia asioita: (saha, kuokka, kaulin, mattopiiska, kukkaroja, "luottokortteja"
Henkilö 2 - " Liisa"

Liisa: Hei! Mitäs sulle kuuluu? Sä olet niin iloisen näköinen, niin kuin olisit löytänyt oikein elämäsi aarteen!
Kalle: No sinähän sen sanoit! Juuri elämäni aarteen olenkin löytänyt.
Liisa: Mitä sä oikein tuolla tarkoitat. Etkai sä nyt mitään merirosvojen aarteita ole metsästänyt?

Kalle: Ai merirosvojen? No en, en tosiaankaan. Kuule, mä taidan kertoa sulle koko tarinan, tää on jännä juttu.

Kalle: Kyllähän sä mut tunnetkin, ja tiedät, millaista mun elämä on ollut. Mä olen etsinyt elämän aarteita, onnea ja rikkautta, aivan niinkuin kaikki muutkin ihmiset.
Mä olen tehnyt tosi kovasti töitä. (Alkaa kaivaa säkistänsä erilaisia työkaluja esim. Sahan, kuokan, kaulimen, mattopiiskan) Mutta vaikka mä miten kovasti olen tehnyt töitä ja yrittänyt tehdä itseni onnelliseksi sen avulla, en ole onnistunut siinä.
Mutta tienasinhan mä rahaa. Arvaas, tulinko mä siitä onnelliseksi? (Kaivaa säkistä esiin kukkaroja, "luottokortteja" yms.) Mulla oli rahaa oikeestaan tosi paljo ja mä sain ostaa itselleni lähes kaiken mitä mä halusin. Mutta mitään todellista, oikeaa aarretta en saanut enkä löytänyt.
Höh, mitäs täältä säkistä oikein löytyykään... yääk! (Nostaa esiin vanhat likaiset lenkkarit) Ai niin joo. Nämä on siltä ajalta, kun mä treenasin itseäni Sidneyn olympialaisia varten. Verta, hikeä ja kyyneliä! Teräskunnosa ja olympiamitalli kaulassa olisin varmasti saavuttanut onnen ja saanut todellisen aarteen!
Liisa: Mikäs sun sitten tuli, olishan se ollut hienoa voittaa Sidneyn olympialaisissa kultamitali. Sehän se olisi tuonut sulle mainetta ja kunniaa, todellisen elämän!

Kalle: Mutta mä en enää tarvitse mitään sellaista. Nyt mä olen jo löytänyt todellisen aarteen.
Liisa: No mitä sä sitten löysit, sano jo! Jos se ei ollut hyvä työ eikä raha eikä huippukunto eikä kunnia eikä mikään, niin mitä se sitten oikein on?
Kalle: No, mä löysin kirjan.
Liisa: Kirjan !!! Aiva älytöntä. Ai tarkoitakko sä noita opuksia, joita pullottaa sun säkistä. (Osoittaa paksuja kirjoja, jotka Kalle kaivaa esiin) Kyllähän noista paljon viisautta saa, mutta onko se nyt sitten elämän aarre, todellinen onni?

Kalle: Ei, en tarkoita noita kirjoja ja senkaltaista viisautta. Mä tarkoitan tätä! (Nostaa esiin suuren Raamatun) Täältä minä löysin elämän suurimman aarteen, kalliimman, kun mitkään maailman kullat ja rikkaudet.
Liisa: Miten sä sieltä sellaista löysit?

Kalle: Ekaks mä löysin täältä rakkauskirjeen! Enkä mitä tahansa rakkauskirjettä, vaan kirjeen Jumalalta. Mä luen sen sullekkin. (Ottaa esiin Raamatun välistä suuren "kirjeen" jossa lukee suurella Joh 3:16: *Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.* Lukee ääneen.) Ajattele! Kaikista hienointa ja arvokkainta maailmassa on se, kun saa synnit anteeksi ja elää yhdessä Jumalan kanssa. Jumala antaa vielä iankaikkisen elämän jokaiselle, joka ottaa tämän aarteen vastaan.

Liisa: Niin, onhan se hieno aarre. Nyt ymmärrän, miksi olet nin onnellisen näköinen! Se tekee elämän varmasti onnelliseksi ja rikkaaksi, kun tietää, että Jumala kulkee vierellä. Voisinkohan minäkin sen löytää?

Kalle: Kyllä voit! Ja tiedätkös mitä. Tämä on se kaikkein suurin aarre, se, että saa olla Jeesuksen oma. Mutta tämä Raamattu on varsinainen aarrearkku. Täältä löytyy elämän aarteita, Jumalan kirjeitä jokaiselle päivälle.(Vetää esiin Raamatun välistä lappunauhan.Lappuihin on kirjoitettu eri Raamatun jakeita esim. Ef 4:3,2 1 Tess 5:15 1.Joh 4:15, luetaan ääneen) Nämähän on kalliita ohjeita ja auttaa jokaista elämään, niin kuin Jumala toivoo meidän tekevän. Mutta on myös semmoisia elämän aarteita, jotka ovat kivitauluissa!

Liisa: Mitäs ne semmoiset ovat?

Kalle: Kaikkea en kerrokkaan tässä...ota sinäkin Raamattu ja etsi niitä!

I TUNTI:

KYMMENEN KÄSKYÄ OHJAAVAT OIKEAAN

Kymmenen käskyä on annettu elämänohjeeksi jokaiselle ihmiselle

Johdanto aiheeseen:

LABYRINTTI - voi olla jokin peli tai sitten tehtävä paperilla.
-Labyrintin tehtävä oli harhauttaa ja näin varjella pyramidien aarteita.
-Juumalan kymmenen käskyn tehtävä on taas ohjata ja opastaa Jumalan aarteille, hyvään elämään.

1. LAKI - PYRKIMYS JUMALAN LUO

Noin kaksituhatta vuotta ennen Jeesuksen syntymää, eli noin neljätuhatta vuotta sitten, Jumala valitsi omakseen miehen, jonka jälkeläisistä hän tekisi kansan itsellen. Tästä Jumala antoi tälle miehelle, sekä hänen pojalleen ja pojanpojalleen lupauksen. Miehen nimi oli Aabraham. Jumala piti lupauksen, jonka hän oli antanut Aabrahamille. Hänen suvustaan kasvoi suuri kansa, ja Jumala otti tämän kansan, Israelin, omakseen. Omaksi ottaminen tarkoittaa sitä, että Jumala johdatti, auttoi israelilaisia ja oli läsnä heidän elämässään. Israelin kansan vaiheista voimme lukea Vanhasta testamentista.

Lain tehtävä

Jumala antoi Israelin kansalle lain. Lain tarkoituksena oli osoittaa, miten Jumala haluaa ihmisten elävän. Laki kertoi, miten ihmiset voisivat elää oikein Jumalan edessä. Sen avulla ihmiset tiesivät, miten Jumalaa tulisi palvella. Mutta laki ilmoitti myös sen, miten ihmisten tulisi elää oikein toinen toistensa kanssa. Kaikkeen tähän Jumala antoi monia lakeja. Vanhasta testamentista löytyy jokaiseen elämänalueeseen eri sääntöjä ja käskyjä. Osa laeista antoi sääntöjä uhrimenoista, joilla synti peitettiin ihmisen elämässä. Monet lait koskivat yhteiskunnallisia sääntöjä. Oli lakeja, jotka määräsivät erilaisten juhlapyhien noudattamista.

Noudattamalla lakia ihminen pyrki Jumalan luo. Jos ihminen rikkoi lakia, hän teki väärin Jumalaa kohtaan. Näin siis laki pyrki olemaan silta Jumalan luo.

Monet, monet ihmiset pyrkivät rakentamaan tätä siltaa kaikin voimin. He tekivät kaikkensa, etteivät olisi rikkoneet yhtäkään Jumalan säätämää lakia vastaan. Siksi he tekivät itse itselleen satoja sääntöjä, joiden avulla he pystyisivät elämään noudattaen Jumalan antamia käskyjä ja kieltoja. Ihmiset katsoivat omia ja toistensa tekoja ja mittasivat sitä, kuka teki oikein ja kuka väärin. Tarkasti lakia noudattamalla he yrittivät päästä Jumalan yhteyteen ja saada itselleen pelastuksen.

2. SYNNIN ONGELMA

Jumala näki kuitenkin, että kukaan ihminen ei voi lain avulla päästä hänen luokseen. Oli olemassa yksi merkittävä ongelma: synti. Jokaisessa ihmisessä vaikutti synti, joka aiheutti kapinointia Jumalaa vastaan. Vaikka ihminen kuinka yritti, hän ei voinut peittää synnin olemassaoloa. Vaikka lain tekojen silta saattoi näyttää ulospäin vankalta, sen perusta petti aina. Jokaisen ihmisen sydämessä asuu pahuus, joka turmelee kaikki yritykset päästä lakia noudattamalla Jumalan luo. Syntiä ei voi peittää hyvillä teoilla.

Ihmisten oma silta - pyrkimys täyttää laki - osoittautui siis mahdottomaksi toteuttaa. Sen avulla ihminen ei pääse Jumalan luo. Lain noudattamisen kautta ei pystytä peittämään syntiä, joka on aina ihmisessä. Synti estää yhtyden Jumalaan.

Jumala kuitenkin rakastaa jokaista ihmistä, ja haluaisi jokaisen ihmisen elävän hänen yhteydessään ja pelastuvan. Vaikka Jumala näki ihmisen pahuuden ja syntisyyden, hän rakasti jokaista niin paljon, että ratkaisi ongelman lopullisesti.

3. JEESUS - TIE JUMALAN LUO

Synnin ongelmaan löytyi vain yksi ratkaisu. Jumala lähetti maailmaan oman Poikansa, Jeesuksen, kuolemaan jokaisen ihmisen syntien tähden. Tuomio, joka oli rangaistuksena synneistä, laitettiin Jeesuksen päälle, hänen kannettavakseen. Synnin rangaistus oli kuolema, ja Jeesus kärsi tämän rangaistuksen jokaisen ihmisen puolesta. Jeesuksen kuolemalla Jumala ratkaisi synnin ongelman, joka oli hänen ja ihmisten välillä.

Jeesuksen kuoleman tähden jokainen ihminen, joka uskoo häneen, voi elää yhteydessä Jumalaan ja saada pelastuksen. Ihminen ei yksin omien tekojensa kautta voi päästä Jumalan luo, siksi Jumala antoi Jeesuksen. Oman siltarakennelman voi hyljätä, ja uskoa Jeesukseen, joka on tie Jumalan luo. Jeesuksen kautta jokaisella voi olla yhteys Jumalaan ja jokainen voi pelastua.

4. LAKI JA ELÄMÄ JUMALAN YHTEYDESSÄ

Nyt, kun Jeesus on annettu tieksi Jumalan luo, lakeja ei tarvita enää yhteyden rakentamiseen Jumalan kanssa. Mutta ovatko kaikki lait sitten aivan merkityksettömiä?

Monet Vanhan testamentin lait ovat menettäneet merkityksensä, koska Jeesus on tullut ihmisen ja Jumalan välille. Enää ei tarvita uhrimenoja syntien peittämiseksi. Monet lait ja säädökset, jotka koskevat yhteiskunnallista elämää, ovat menettäneet merkityksensä. Mutta elämän perusohjeet, kymmenen käskyä, ovat voimassa vielä tänäkin päivänä. Ne ovat hyödyksi jokaiselle ihmiselle ja antavat suunnan ihmisen valinnoille ja käyttäytymiselle. Kymmenen käskyä ohjaavat ihmistä rakastamaan Jumalaa ja rakastamaan lähimmäisiä. Siksi ne antavat hyvän perustan koko elämälle.

Jeesus itse sanoi, että laki täyttyy kahdessa käskyssä:
-Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi.
-Rakasta lähimmäistäsi, niin kuin itseäsi (Matt 22:37-40).

Kaikki kymmenen käskyä ovat näiden kahden käskyn varassa.

Kymmenen käskyn merkitys elämässä - vertauskuvia käytännöstä:
* Liikennesäännöt - miten liikenne sujuisi ilman sääntöjä?
* Pelisäännöt liikuntapeleissä ja seurapeleissä.
* Yhteiskunnan lait - suojelee kansalaisen oikeuksia ja velvollisuuksia.

II TUNTI: 1. KÄSKY (2 Ms:20:2-3)

MINÄ OLEN HERRA, SINUN JUMALASI.
SINULLA EI SAA OLLA MUITA JUMALIA.

Tavoite: Lapsi ymmärtää, että on olemassa rakastava Jumala, jota myös hän voi rakastaa.

OSA I
1. ENSINMÄISEN KÄSKYN OPETUS

Käskyn sisältö ja päämäärä

Ensinmäisen käskyn tarkoitus on osoittaa Jumalan oikea asema ihmisen elämässä. Kukaan eikä mikään muu saa mennä Jumalan tilalle, viedä sitä paikkaa ihmisen elämässä, joka kuuluu Jumalalle. Yksin Jumala ansaitsee kiitoksen, ylistyksen ja kunnian. Käskyn päämääränä on se, että ihminen lötytää oikean suhteen Jumalaan.
Kaikki muu ihmisen elämässä rakentuu tämän pohjalle.

Ihmisen sude Jumalaan voi korjaantua ja kasvaa Jeesuksen sovitustyön kautta. Se tarjoaa mahdollisuuden rakastaa Jumalaa, kunnioittaaa häntä, luottaa häneen ja palvoa häntä. Ihminen voi ymmärtää ja kokea sen, että Jumala yksin on totinen, elävä Jumala. Tämän raamattutunnin, tämän leirin, koko lapsityön tärkein päämäärä olisi ohjata ja auttaa lasta löytämään tällainen suhde Jumalaan.

Maailma tarjoaa loputtomasti epäjumalia. Koko Israelin kansan historian aikana on harjoitettu epäjumlan palvontaa[1] . Egyptissä, jonka orjuudesta kansa oli juuri vapautettu, uskonnollisuudella oli suuri osuus elämässä. Siellä palvottiin yleisesti Apista, suurta härkää, voiman ja rohkeuden vertauskuvaa. Toinen merkittävä jumala oli auringon jumala Re. Faraota pidettiin jumalan poikana tai ruumiillistumana. Tällä kaikella oli suuri vaikutus israelilaisiin, olivathan he eläneet monta sataa vuotta tämän kulttuurin keskellä.
Nykyaikanakin ihmisen elämässä joku asia voi ottaa Jumalan paikan. Silloin siitä muodostuu epäjumala. Luther sanoi: "jonkun Jumala on juuri se, mihin hän sydämensä pohjalta luottaa ja uskoo. Pelkkä sydämen luottamus ja usko luovat sekä Jumalan että epäjumalan."

KR38 kääntää tämän käskyn: "Älä pidä muita Jumalia minun rinnallani." 'Minun rinnallani' on sananmukaisesti käännettynä: 'Vasten minun kasvojani'. 'Kasvo' -sanalla on voimakas persoonallinen sisältö; Jumalan kasvoista puhutaan Vanhassa testamentissa silloin, kun kuvataan läheistä suhdetta Jumalan ja ihmisen tai kansan välillä. Jumala elää persoonallisessa suhteessa kansansa kanssa, eikä salli minkään tulla tämän suhteen väliin.

Vuorisaarnassa Jeesus opettaa kymmenen käskyn sisällöstä. Ensinmäisen käskyn päämäärä tulee esiin jakeissa Matt 6:25-34, jossa Jeesus opettaa luottamuksesta Jumalaan. "Etsikää ennen kaikkea Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskasta tahtoaan, niin teille annetaan kaikki tämäkin." Jumalan valtakunta, hänen todellisuutensa ja tahtonsa on se asia, jonka tulee olla ensinmäisellä sijalla jokaisen ihmisen elämässä.

---

[1] Raamattu osoittaa sen, että epäjumalat ovat turhuutta. Epäjumalat: ovat kätten tekoa (Jes 2:8), ovat vain harhaa, niiden teot ovat olemattomia, ovat vain tuulta ja tyhjää (Jes 41:29).
Kuitenkin 5 Ms 32:16-17 osoittaa, että kun on tekemisissä epäjumalien kanssa, on tekemisissä pahojen henkien kanssa. Tästä Jumala haluaa omansa suojella.

Rangaistus käskyn rikkomisesta

Ensinmäisen ja toisen käskyn jälkeen seuraa Jumalan varoitus muiden jumalien palvonnan seurauksista. "Aina kolmanteen ja neljänteen polveen minä panen lapset vastaamaan isiensä pahoista teoista, vaadin tilille ne, jotka vihaavat minua. Mutta polvesta polveen minä osoitan armoni niille tuhansille, jotka rakastavat minua ja noudattavat minun käskyjäni" (2 Ms 20:5-6).

Tuona aikana yleisesti oli suurperheitä, jossa kolme tai neljä sukupolvea asuivat yhdessä. Niinpä isien teot ja valinnat vaikuttivat koko perheen elämään, pahoista teoista joutuivat kärsimään myös seuraavat sukupolvet. Jumalan hyvyys ja uskollisuus on kuitenkin paljon suurempaa; se ulottuu tuhansiin. Myöhemmin Raamatun ilmoitus puhuu selkeästi henkilökohtaisesta vastuusta Jumalan edessä (Esimerkiksi Hes 18).

Katso myös 5 Ms 6:4-5; 32:37-39; Jes 44:6-8

2. TAUSTATIETOJA JOOSEFIN KERTOMUKSEEN

Joosef oli Jaakobin poika, ja hänellä oli yksitoista veljeä: Ruuben, Simeon, Leevi, Juuda, Isaskar, Sebulon, Dan, Naftali, Gad, Asser ja Benjamin. Joosef ja Benjamin olivat Jaakobille erityisen tärkeitä, koska he olivat hänen rakastamansa vaimon, Raakelin, ainoat lapset. He olivat myös muita veljiä paljon nuorempia. Muut veljekset olivat Lean, Jaakobin toisen vaimon, sekä Lean että Raakelin orjattarien jälkeläisiä.

Jaakob oli rikas mies, hän asui paimentolaisena Kanaaninmaassa viljellen maata ja kasvattaen karjaa. Jaakobin pääleiri sijaitsi lähellä Hebronia, Juudan vuoriston tuntumassa. Joosefin veljien tehtävä oli paimentaa lampaat, vuohet ja naudat juotto- ja laidunpaikoille, joita kuivina kausina oli etsittävä kauempaakin. Työ oli todella raskasta, eikä Joosefin tarvinnut osallistua siihen siinä määrin kuin veljiensä. Jaakobin mieltyminen Joosefiin aiheutti katkeruutta veljissä, tätä lisäsi vielä loistelias, värikäs puku, jonka Jaakob teetti Joosefille. Unet, joita Joosef kertoi nähneensä oli liikaa veljien sietokyvylle. He ymmärsivät heti unien merkityksen. Unet ymmärrettiin tuolloin jumalallisina ennustuksina tulevista tapahtumista.

Jumala oli antanut lupauksen Jaakobin isille, Aabrahamille ja Iisakille. Hän vahvisti lupauksen myös Jaakobille (1Ms 28:12-15). Jumalan sanomaan sisältyi vahvistus siitä, että hän antaa luvatun maan Jakobille ja hänen jälkeläisilleen, lupaus tehdä Jaakobista suuren kansan, jota hän tulee siunaamaan sekä lupaus uskollisuudesta.

OSA II
TUNNIN KULKU

Johdanto aiheeseen:Chesterton, Chris : 77 ideaa päivänavauksiin ja iltahetkiin: Jumala on ikuinen, s.11
-Toinen mahdollisuus keskustella allaolevista kysymyksistä pullonpyörityksessä. Istutaan piirissä, ja laitetaan piirin keskelle pullo pyörimään. Se, ketä pullo jää osoittamaan, vastaa kysymykseen yhdellä asialla. Jatketaan niin kauan, kun uusia ajatuksia tuntuu syntyvän.

Kymmenen käskyä alkaa sillä, että Jumala ilmoittaa olevansa 'Herra, sinun Jumalasi'. Mitä se oikein merkitsee? Kuka on tämä Jumala, ja millainen hän on?

Kysymyksiä leiriläisille:
* Mitä sinulle tulee mieleen sanasta 'Jumala'? Millainen hän sinun mielestäsi on?

* Muistatko, mitä eri asioita Raamattu puhuu Jumalasta?

Raamattu on kirja, jossa Jumala kertoo meille itsestään, hänen teoistaan ja tahdostaan. Suuri Jumala, joka on luonut taivaan ja maan, on halunnut ilmoittaa meille itsestään niin, että voisimme tuntea hänet ja elää hänen kansaan. Tämä ensinmäinen käsky kertoo meille Jumalasta seuraavan asian: Meidän tulee palvella ainoastaan elävää Jumalaa, josta Raamattu kertoo. Mitä tämä sitten tarkoittaa käytännössä?

Jumalan rakastaminen

Jumala rakasti Israelin kansaa. Jumala osoitti rakkautta kansalleen olemalla tälle uskollinen, siunaamalla ja johdattamalla sitä. Jumala osoitti rakkauttaan myös siinä, kun hän antoi kymmenen käskyä ohjaamaan jokapäiväistä elämää. Käskyjen kautta kansa tiesi, mitä Jumala heiltä odotti. He tunsivat sen kautta Jumalan tahdon, eikä heidän tarvinnut arvailla sitä. Jumala odotti, että israelilaiset osoittaisivat rakkautta ja uskollisuutta Jumalaa kohtaan noudattamalla näitä käskyjä.

Jumala rakastaa jokaista ihmisiä. Sen tähden hän on antanut Jeesuksen, oman Poikansa maailmaan, että ihminen voisi Jeesukseen uskomalla elää yhteydessä Jumalaan. Sen vuoksi me voimme tänä päivänä rakastaa Jumalaa, kun me uskomme Jeesukseen. Jeesus on tie Jumalan luokse.

Jumalan kunnioittaminen

Jumalan kunnioittaminen on sitä, että me tunnustamme Jumalan olevan suurin. Silloin, kun ihminen tietää Jumalan hallitsevan koko maailmaa, hän voi omassakin elämässä kunnioittaa Jumalan suuruutta. Se, joka kunnioittaa Jumalaa, ei pilkkaa häntä, vaan on valmis antamaan Jumalan vaikuttaa elämässään.

Jumalan seuraaminen

Jumalan rakastamiseen liittyy uskollisuus häntä kohtaan ja halu elää hänen tahtonsa mukaisesti. Raamatusta löydämme Jumalan tahdon, ja Jeesusta seuraamalla voimme täyttää sen. Myös kymmenen käskyä kertovat Jumalan tahdosta meidän jokaisen elämässä.

KERTOMUS:
JOOSEF - NUORI, JOKA PALVELI ELÄVÄÄ JUMALAA

Raamatussa kerrotaan Joosefista, joka rakasti Elävää Jumalaa ja palveli ainoastaan häntä, vaikka hänen elämässään oli paljon vaikeuksia. Silti Joosef luotti ja uskoi Jumalaan.
Joosef kulki raskain askelin pitkin kuumaa hiekkaa. Aurinko paahtoi, ilma oli kuiva ja pölyinen. Edessä näkyi pitkä jono raskaasti kuormattuja aaseja. Niiden kantamuksista lähti omaleimainen tuoksu, johon Joosef oli jo päivien kuluessa tottunut. Oudot miehet, jotka puhuivat vierasta kieltä komensivat aaseja ja keskustelivat keskenään. Kukaan ei huomannut Joosefia. Joosefin käsiä hiersivät kahleet. Hän oli vangittuna. Hän tiesi, että näillä kauppiailla oli tapana kuljettaa tavaraa Egyptiin, ja sinne oltiin siis matkalla. Mutta häntä pelotti, hän ei tiennyt, mitä sitten tulee tapahtumaan. Hän pystyi vain seuraamaan kauppiaita karavaanin mukana.

Joosef oli yhä uudestaan ja uudestaan miettinyt tapahtumia, jotka olivat muuttaneet hänen elämänsä täysin. Hänen omat veljensä olivat vihanneet häntä niin paljon, että he olisivat tappaneet hänet. Joosef kiitti Jumalaa siitä, että hän oli kuitenkin vielä hengissä. Joosefin vanhin veli, Ruuben oli pelastanut Joosefin kuolemalta ehdottaessaan, että Joosef heitettäisiin kuivaan kaivoon. Yksin syvässä, pimeässä kaivossa Joosef oli huutanut Jumalan puoleen. Hän oli pelännyt, ollut varma kuolemastaan. Kuinka veljet olivat voineet tehdä hänelle näin? Miksi veljet vihasivat Joosefia niin paljon?

Pitkän ajan jälkeen Joosef oli kiskottu ylös kaivosta ja luovutettu näille kauppiaille. He olivat sitoneet hänen kätensä ja pakottaneet mukaansa. Veljet katselivat ilkkuen kauempana, kun Joosef karavaanin mukana kulki pois. Silloin oli alkanut tämä pitkä, raskas matka Egyptiin, vieraaseen maahan. Aavikko tuntui loputtoman suurelta, kuumuus ja kuivuus kävivät yhä vaikeammaksi sietää. Nyt oli kuljettu jo monia, monia päiviä, ja määränpää alkoi olla yhä lähempänä. Raskaasti kävellen Joosef muisteli niitä asioita, jotka olivat johtaneet hänen veljensä niin suureen vihaan.

Kaikki alkoi mennä huonommin sen jälkeen, kun isä oli teettänyt Joosefille upean, hienon puvun. Nyt siitä ei ollut enää jälkeäkään. Joosefin veljet olivat repineet pois sen hänen päältään. Puku oli ollut värikäs ja kaunis, paljon kauniinpi kuin tavallinen vaatimaton paimenen viitta, jollaista hänen muut veljensä käyttivät. Oikeastaan Joosefista oli tuntunut hyvältä, kun isä oli osoittanut hänelle erityistä huomiota. Mutta toisaalta hän olisi halunnut kuulua muiden veljien kanssa samaan porukkaan. Olisi ollut hienoa olla yksi heistä, tehdä samaa, kovaa työtä heidän kanssaan, olla mies. Joosefin veljet olivat paimenia, heidän tehtävänä oli pitää huolta heidän isänsä valtavan suuresta karjalaumasta. Mutta eivät veljet hyväksyneet Joosefia joukkoonsa, ei varsinkaan sen jälkeen, kun Joosef oli kertonut heille kummallisista unista, joita hän oli nähnyt.

Karavaani pysähtyi hetken lepotauolle. Joosefkin istahti suurelle kivelle, ja uni tuli jälleen hänen mieleensä. Unessa Joosef oli ollut veljiensä kanssa pellolla sitomassa lyhteitä. No, se nyt oli aivan tavallista, arkitöihin kuuluva homma. Mutta sitten unessa oli tapahtunut jotain käsittämätöntä. Joosefin lyhty oli yllättäen noussut seisomaan, ja veljien lyhteet kerääntyivät sen ympärille kumartamaan sitä. Kun Joosef oli kertonut unestaan veljille, nämä olivat kovasti suuttuneet. "Yritätkö sinä sanoa, että sinusta tulisi meidän kuninkaamme ja hallitsisit meitä?" olivat veljet ärsyyntyneinä ja loukkaantuneina huutaneet Joosefille.

Joosef huokaisi syvään. "Jumala, tiedän, että sinä olet puhunut minulle tuon unen kautta, sillä on jokin merkitys. Miksi sitten kaikki tuntuu menevän aivan nurin kurin? Minä uskon ja luotan sinuun, auta minua!" Isä oli opettanut Joosefia luottamaan ainoaan Elävään Jumalaan. Kaikki oli kuitenkin mennyt Joosefin elämässä aivan pieleen. Kuinka hän pystyisi uskomaan Jumalaan, kun elämä tuntuu aivan toivottomalta. Kuuleeko Jumala häntä ollenkaan? Joosef itki hiljaa. Samalla hän tiesi itse vastauksen kysymyksiinsä. Hän tiesi, ettei hän koskaan voi luottaa kehenkään niin kuin Jumalaan. Jumala oli ainoa, joka häntä voi auttaa. Isän ja isoisän kertomukset siitä, miten Jumala oli puhunut ja auttanut, tuli hänen mieleensä. Joosef tiesi, että Jumala elää. Hän tahtoi palvella elävää Jumalaa nytkin, vaikka tilanne oli mahdoton.

Pitkä matka oli vihdoinkin takana. Karavaani oli saapunut perille faraoiden kaupunkiin, Avarikseen. Joosef oli yksin vieraassa maassa Egyptissä, missä kaikki oli niin toisenlaista, kuin kotona. Hänen kotinsa oli ollut telttamaja jylhän vuoriston tuntumassa. Kotona oli viljelty maata ja kasvatettu karjaa, lampaita, vuohia ja nautoja. Täällä kaikki oli erilaista. Kaupunki oli suuri ja komea.

III TUNTI: 2. KÄSKY (2Ms 20:4-6)

ÄLÄ TEE ITSELLESI JUMALANKUVAA

Jumalaa voi palvoa ja kuunnella rukouksen ja Raamatun lukemisen kautta.

OSA I
1. TOISEN KÄSKYN OPETUS

Käskyn sisältö ja päämäärä

Ihminen ei milloinkaan pysty täysin käsittämään Jumalan suuruutta ja hänen olemustaan. Jumala on henki, hänen läsnäolonsa ja olemuksensa on jotain sellaista, mitä ihmisjärki ja mieli ei voi saavuttaa. Meidän maailmamme on rajoittunut siihen, mitä me voimme nähdä, ymmärtää ja käsitellä. Jumala on kaiken sen yläpuolella, samaan aikaan, kun hän on läsnä myös meidän maailmassamme. Siksi käskyssä kielletään Jumalan ja epäjumalien kuvaaminen patsailla tai kuvilla. Ne ovat tästä maailmasta eivätkä voi koskaan saavuttaa Jumalan maailmaa.

Tämän käskyn tarkoituksena on vetää selvä raja Jumalan ja maailman välille. Jumalaa ei voi mikään tästä maailmasta lähtöisin oleva kuvata tai edustaa. Jumala on ainoa tosi Jumala, kukaan ei ole hänen kaltaisensa.

5 Ms 4:15-16 perustelee kuvakieltoa. Kun Jumala puhui israelilaisille Horebilla, he eivät nähneet minkäänlaista patsasta tai muuta jumalankuvaa.

Kuvan tai muun symbolin sijasta Jumala on puhunut ja ilmestynyt kansalleen historian tapahtumissa ja Sanassaan. Israelilaiset saivat nähdä Jumalan konkreettisia tekoja, tuntea hänen johdatuksensa ja apunsa, kuulla hänen äänensä. Myöhemmin kirjoitukset kertoivat Jumalan tahdosta ja hänen teoistaan.

Katso myös: Jes 44:9-20; Psa 135:15-17; Joh 1:18; 4:24,

2. TAUSTATIETOJA JOOSEFIN KERTOMUKSEEN

Egyptissä uskonnolla oli suuri merkitys. Sen osoittaa monet temppelit, patsaat, maalaukset ja kirjoitukset sekä pyramidit. Yliluonnollisilla voimilla oli suuri vaikutus ihmisten ajatteluun, heidän maailmansa oli täynnä erilaisia uskomuksia. Egyptiläiset suhtautuivat elämään ja luontoon peläten ja kunnioittaen henkiä ja voimia. Lähes jokaisella elämänalueella oli oma jumalansa. Monia eläimiä pidettiin pyhinä, koska uskottiin, että henget voivat ruumiillistua niihin. Eläinhahmoisia jumalia oli esimerkiksi haukkajumala Horus (taivaan jumala ja faraoiden suojelusjumala) sekä shakaalijumala Anubis (kuoleman jumala). Myös jokaisella seudulla oli oma suojelusjumalansa. Auringon jumala oli Re, ja faraota pidettiin tämän poikana. Lisäksi faraota pidettiin taivaanjumala Horuksen ruumiillistumana.

Egyptissä palvottiin runsaasti erilaisia epäjumalia ja palvonta kohdistui myös puihin, eläimiin, kuuhun, tähtiin ja Niiliin.

OSA II
TUNNIN KULKU

Johdanto aiheeseen: Mietitään Jumalan olemusta, vertauksena tuuli ja ilma
- Voidaan valmistaa tai muuten tarkkailla tuuliviirtä, hyrrää tai vaikkapa leijaa.
Näkymättömän tuulen vaikutus nähdään.
- Tukahdutetaan kynttilän liekki asettamalla kynttilän päälle lasi.

Monista asioista voidaan piirtää kuva tai tehdä maalaus. On olemassa valtavasti erilaisia patsaita, jotka kuvaavat eri asioita. Luonnosta, eläimistä, ihmisistä, rakennuksista, koneista ja kaikenlaisista tavaroista voidaan tehdä veistoksia, tauluja, valokuvia ja patsaita. Kuitenkin se, mitä me voimme kuvata, on oltava sellaista, joka voidaan nähdä.

* Oletko tehnyt joskus esineen esimerkiksi savesta, muovailuvahasta tai paperimassasta? Mitä se esitti?
* Oletko joskus piirtänyt ilman tai tuulen?

On asioita, jotka ovat olemassa, jonka olemassaolon me voimme havaita eri seurauksista, vaikka emme voi sitä nähdäkkään. Esimerkiksi ilmaa emme voi nähdä, mutta sen olemassaolon tai puuttumisen voimme nähdä. (Ilman liikkuminen; tuuli heiluttaa puita. Ilman puuttuminen; kynttilä ei pala lasin alla).

Myös Jumala on näkymätön, vaikkakin voimme tuntea ja eri tavoin kokea hänen olemassaolonsa. Koska emme voi nähdä Jumalaa, emme voi tietää minkä näköinen hän on. Sen vuoksi Jumala on kieltänyt tekemästä minkäänlaista kuvaa hänestä. Jumala ei tahdo, että häntä palvottaisiin jonkun patsaan tai kuvan kautta. Jumala tahtoo, että häneen oltaisiin yhteydessä rukouksen ja Raamatun lukemisen välityksellä.

Epäjumalien palvominen

Ensinmäinen ja toinen käsky tarkoittavat sitä, että ihmisen ei saa palvella mitään epäjumalaa eikä palvoa mitään epäjumalan patsasta.

Jokainen ihminen tarvitsee jonkun, johon turvata ja uskoa. Silloin, jos ei ole kuullut todellisesta Jumalasta, ihminen palvelee jotain epäjumalaa. Silloin ihminen tekee itse itsellensä jonkun asian jumalaksi.

Jo kauan ennen sitä, kun Jumala antoi kymmenen käskyä Israelin kansalle, ihmiset olivat palvelleet epäjumalia. Epäjumala saattoi olla patsas, joka kuvasi eläintä tai ihmistä. Ihmiset uskoivat, että miellyttämällä ja palvomalla epäjumalia heidän elämänsä olisi hyvää ja heidän työnsä menestyisi. Epäjumalat olivat kuin oikukkaita ihmisiä, joita piti lepytellä ja varoa suututtamasta. Loppujenlopuksi epäjumalat herättivät enemmän epävarmuutta ja pelkoa kuin luottamusta ja turvallisuutta.

Raamattu osoittaa, että kaikenlaiset epäjumalat ovat turhuutta ja pelkkää petosta. Ne eivät voi auttaa ihmisiä, koska ovat kuolleita. Epäjumalat eivät ole eläviä, ne eivät puhu eivätkä voi tehdä mitään.

Jotkut ihmiset palvelevat nykyäänkin patsaita ja muita jumalan kuvia. Mutta myös toisenlaiset asiat voivat olla epäjumalia. Jos joku asia tulee ihmiselle kaikkein tärkeimmäksi ja rakkaimmaksi niin, että ihminen unohtaa Jumalan, ihmisellä on elävän, todellisen Jumalan sijasta epäjumala. Joku asia voi ohjata ihmisen elämää, kaikkia päätöksiä ja valintoja. Tämä tehtävä kuuluisi Jumalalle. Mikä tahansa asia, joka ottaa Jumalan paikan elämässä, on epäjumala.

* Mitkä eri asiat voivat olla ihmisen epäjumalia?
(Raha, työ, toinen ihminen, omaisuus).
* Miten se vaikuttaa ihmiseen, jos esimerkiksi raha ohjaa kaikkea tekemistä ja vaikuttaa kaikkiin valintoihin?
* Onko oikein luottaa ennustajiin ja horoskooppeihin?

Jumala ei halua, että ihmistä ohjaa joku muu, kuin hänen rakkautensa ja hyvyytensä. Kaikki epäjumalat vievät ihmisen harhaan ja vääryyteen. Koska Jumala on luonut kaiken ja on kaiken yläpuolella, hän myös tietää sen, miten elämä parhaiten toimii, ja mikä on jokaiselle ihmiselle parasta. Parasta ihmiselle on elää lähellä Jumalaa, koska silloin Jumala voi tarjota hänelle kaiken sen hyvän, jota Jumala on ihmiselle varannut.

JOOSEFIN VALINTA:
ELÄVÄ JUMALA VAI EPÄJUMALAT?

Joosef oli Israelin maasta myyty makedonialaisille kauppiaille, jotka olivat tuoneet hänet Egyptiin. Egyptissä kauppiaat halusivat päästä eroon Joosefista, ja myivät hänet orjaksi. Joosef oli nuori, voimakas poika, niinpä hänet oli helppo myydä eteenpäin. Rikas ja mahtava mies, Potifar kiinostui Joosefista ja osti hänet orjaksi itselleen. Potifar oli merkittävässä asemassa yhteiskunnassa, hän oli faraon henkivartioston päällikkö. Joosef tulisi olemaan tämän arvostetun henkilön palveluksessa.

Potifarin palvelijat hakivat Joosefin upeilla hevosvaunuilla. Joosefia pelotti, mutta samalla hän tunsi kasvavaa rohkeutta suunnatessa katseensa kohti uutta tulevaisuutta. Hevosten kaviot kopisivat kovaan katuun heidän kulkiessa ihmisvilinässä. Kadut olivat täynnä eri-ikäisiä ihmisiä, kaupustelijiota, sotilaita ja orjia. Elämä näytti hyvin erilaiselta kuin kotoisissa pikkukaupungeissa.

Potifarin talo oli mahtava. Joosef ei koskaan ollut nähnyt mitään sellaista. Paksut muurit sulkivat sisäänsä kauniin puutarhan ja suuren talon, jonka puitteissa asui isäntäväen lisäksi palvelijoita ja mahdollisia vieraita. Orjille oli omat tilat keittiön ja tallien välissä. Joosef, joka oli koko ikänsä asunut teltoissa, astui aivan uuteen maailmaan.

Joosef kotiutui pian uuteen kotiinsa. Koska hän oli entinen paimen, hän sai aloittaa työnsä karjan hoitajana. Työskennellessä muiden orjien kanssa Joosef oppi varsin nopeasti uuden kielen. Ilman sitä hän ei olisi tullut toimeen vieraassa maassa.

Kun Joosef eli Egyptissä, hän joutui ratkaisemaan elämässään erään tärkeän kysymyksen. Kyseessä oli asia, joka vaikutti hänen koko elämäänsä, ja kaikkeen, mitä hän teki. Oikeastaan oli kysymys elämän tärkeimmästä asiasta.

Joosef keskusteli raskaan työpäivän jälkeen kolmen ystävänsä kanssa. Ystävien kauhuksi keskustelussa tuli ilmi vakava puute Joosefin elämästä. Ystävien mielestä Joosef ei palvonut mitään jumalaa tai henkeä, hänellä ei ollut minkäänlaista suosikkijumalaa, jonka temppelissä hän olisi käynyt palvomassa sitä. Kaikkihan niin tekivät! Kuinka joku voi elää ilman, että ottaa huomioon tämän maailman monet henget ja jumalat? Ystävät ihmettelivät kovin Joosefia, ja ennen kuin hän ehti sanoa ystävilleen mitään, he olivat taas äänessä.

Ensinmäinen ystävyksistä, hilpeä leipuri lohdutteli Joosefia.
"Kuules, ei tämä ongelma nyt niin vakava ole. Farao, hän edustaa jumalaa. Tiedätkös, että hän oikeastaan on itse jumala! Faraota palvomalla varmistat hyvän elämän".

Tähän huolellinen rehukauppias sanoi huolestuneena:
"Ei se nyt niin yksinkertaista ole! Minä palvon eri jumalia kotonani säännöllisesti. Kun varmuuden vuoksi palvoo mahdollisimman montaa jumalaa, voi olla varmempi siitä, ettei mitään pahaa tapahdu. Kotonani on monia pieniä patsaita, joita palvomalla voin miellyttää henkiä, joita on joka paikassa. Kaikkeen täytyy suhtautua varovasti ja kunnioituksella. Ei noin ylimalkaisesti kuin sinä, herra leipuri!"

Nyt puheeseen puuttui jo taitava tallimestarikin.
"Te puhutte nyt aivan kummallisia. Kaikki puheet kaikenlaisista jumalista ovat silkkaa hölynpölyä! Ei mitään jumalia tarvita! Riittää, kun uskoo omaan järkeensä. Kun on älliä ja tarpeeksi rahaa, ei mitään jumalahöpötyksiä tarvita. Minähän itse määrään omasta kohtalostani!"

Tuli hiljaista. Kaikki kääntyivät katsomaan Joosefiin. Mitä Joosef tekisi? Minkä Joosef valitsee?

Jumalaa ei palvota kuvien kautta

Joosefilla oli mielessään vielä neljäskin vaihtoehto. Hetken mietittyään hän aukaisi suunsa ja puhui: "Minun isäni ja isoisäni ovat puhuneet minulle suuresta Jumalasta, joka on luonut kaiken. Hän on kaiken yläpuolella, ja hän on ainoa todellinen elävä Jumala. Tämä Jumala on ilmestynyt isälleni ja hänen isilleen sekä puhunut heille. Itseasiassa hän on tehnyt lupauksen heidän kanssaan. Isäni on aina opettanut, että tämä Jumala on ainoa elävä Jumala. Ei ole olemassa muita jumalia. Mutta tästä Jumalasta ei ole olemassa patsaita tai kuvia. Häntä ei palvota sellaisten avulla. Elävän Jumalan rukoilemiseen ei tarvita mitään patsaita tai kuvia. Jumala kuulee rukoukset aivan sellaisenaan".
"Siinäpä se! Sinulla ei ole mitään oikeaa patsasta, mitä voisit palvoa. Ja sehän juuri on tärkeää. Ei sillä ole niin väliä, onko näitä kaikkia jumalia olemassa vai ei. Mutta patsaita palvotaan varmuuden vuoksi. Niitä voi aina vaihtaa tarvittaessa" selitti huolellinen rehukauppias.

"Sinun on tehtävä nyt valinta, Joosef. Tässä on neljä vaihtoehtoa", sanoi hilpeä leipuri vakavasti.

* Minkä valinnan Joosef teki?

On vain yksi Jumala

Joosef mietti asiaa. Kaikki tässä maassa palvoivat mitä erilaisimpia jumalia. Ihmisten elämä oli täynnä erilaisia uskomuksia ja yliluonnollisuutta. Kukaan täällä ei uskonut siihen Jumalaan, josta hänelle oli aina opetettu. Oli aivan kummallista väittää, että on vain yksi Jumala. Silti Joosef tiesi, että nämä egyptiläisten sadat jumalat eivät voi olla tosia. Mutta oliko taitava tallimestari oikeassa väittäessään, että ei ole ollenkaan Jumalaa? Ei. Siihen Joosef ei uskonut. Hän tiesi, että on olemassa yksi Jumala, joka on luonut kaiken, joka elää ja vaikuttaa maailmassa jatkuvasti. On olemassa Jumala, joka on puhunut ja ilmestynyt hänen isilleen. Joosef tahtoi olla kuuliainen tälle Jumalalle, ja palvoa häntä rukoillen ja kunnioittaen. Joosef teki valintansa.

IV TUNTI: 10. KÄSKY (2Ms 20:17)

ÄLÄ TAVOITTELE TOISEN TALOA. ÄLÄ TAVOITTELE HÄNEN VAIMOAAN...ÄLÄKÄ MITÄÄN, MIKÄ ON HÄNEN.

Toisen elämän suojeleminen sekä tyytyväisyys ja kiitollisuus siitä, mitä itsellä on.

OSA I
KYMMENENNEN KÄSKYN OPETUS

Käskyn sisältö ja merkitys

Kirkkoraamattu 38 käänsi käskyn: "Älä himoitse...". Perinteisesti käskyn onkin ymmärretty kieltävän himoitsemisen. Hepreankielen mukaan käskyssä ei kuitenkaan ole kysymys pelkästään tunnetilasta, vaan aktiivisesta toisen omaisuuden tavoittelemisesta ja havittelemisesta. "Tavoitteleminen" eroaa varastamisesta paljonkin. Varastaminen, minkä kahdeksas käsky kieltää, on salaa tapahtuva, selvä rikos. Tavoitteleminen on enemmänkin pitkälle harkittua toimintaa, joka ulospäin näyttää oikealta, ja sitä voidaan tehdä jopa oikeuden nojalla. Luther antoi tästä monta esimerkkiä isossa katekismuksessa. Tiivistäen hän sanoo: "Jumala ei hyväksy sitä, että oman ahneutesi tyydyttämiseksi saatat lähimmäisesi puutteeseen ja riistät häneltä jotain hänelle kuuluvaa, vaikka pystyisitkin tekemään sen maailman silmissä kunniasi säilyttäen" (IK 307). Toisen omaisuuden tavoittelemisen ja himoitsemisen sijasta tulisi kunnioittaa sitä ja edesauttaa lähimmäisen menestystä.

OSA II
TUNNIN KULKU

Johdanto aiheeseen: Pieni näytelmä. Voidaan esittää roolihenkilöinä tai sitten vain lukea. Alkuun tai loppuun voidaan esittää kysymys, että kenellä näistä henkilöistä oli hyvä mielipide asiasta.

Lapsi 1: Hei,oottekos te nähneet sitä Pekan uutta pyörää? Se on vähä makee! Tosi mahtavaa, kun Pekka sai sellaisen, kun sillä on ollut elämässä niin paljon vaikeuksia. Mä käskin viedä sen pyörän poliisiasemalle, että poliisit laittais siihen sellaisen turvamerkinnän. Niin mahtava pyörä joutuu muuten helposti varkaiden käsiin, ja se olisi tosi harmillista, jos niin kävis.

Lapsi 2: Joo. Kyllä se Pekka vaan saa uusia pyöriä, ja vaikka mitä. Mä en koskaan saa mitään, eikä mulla oo mitään kivaa! Kaikilla muilla on, mutta ei mulla. Huvittais vähän "vahingossa" raapia kivellä siihen pyörään naarmuja, ettei se näyttäisi niin vitsin hienolta ja uudelta. Se olisi aivan oikein Pekalle!

Lapsi 3: Mitä te nyt oikein vouhotatte! Ykski puhuu jostain ihmeen turvamerkinnöistä! Mä oon ollu kimpassa yhden tyypin kanssa, joka on mukana semmosessa jengissä, joka putsaa pihoja kaikista "ylimääräisistä" fillareista. Mä oon ajatellu mennä mukaan jengiin, jos vaikka kähvellettäis toi Pekankin pyörä. Ei kuule sitä tiedä, kuka sillä vielä täs ajelee.

Käskyn merkitys

Kymmenes käsky merkitsee kahta asiaa.
1) Jumala tahtoo että olisimme tyytyväisiä siihen, mitä meillä on. Vaikka tuntuisi siltä, että toisilla on asiat paremmin, on kuitenkin tärkeää, että osaisi arvostaa sitä kaikkea hyvää, mitä itsellä on omassa elämässä.
2) Jumala tahtoo myös, että me olemme iloisia siitä, että toisella ihmisellä on hyvä olla. Se tarkoittaa sitä, että kateuden ja omaksi tavoittelemisen sijasta suojelemme myös toisen omaisuutta ja olemme iloisia siitä.

Kun rakastamme Jumalaa, tahdomme tehdä sen mukaisesti, mitä Jumala on opettanut meille Raamatussa. Jumala on opettanut meitä rakastamaan toinen toistamme ja toimimaan sen mukaisesti. Tämäkin käsky tarkoitta sitä, että meidän tulee rakastaa lähimmäisiämme ja osoittaa rakkautta olemalla luotettavia myös silloin, kun on kysymys toisen omaisuudesta. Jumalan rakastaminen on myös lähimmäisen rakastamista.

JOOSEFIN VALINTA:
TOISEN OMAISUUDEN TAVOITTELEMINEN VAI VARJELEMINEN?

Joosef oli edelleen Potifarin palveluksessa. Aikaa oli kulunut jo kauan, ja Joosef oli edennyt työurallaan. Hän oli ollut ahkera ja hyvä työntekijä, siksi hänelle oli uskottu aina vain tärkeämpiä tehtäviä. Jumala oli jatkuvasti Joosefin kanssa. Vaikka Joosef asui kaukana, vieraalla maalla, hän oli uskollinen Elävälle Jumalalle, rukoili ja ylisti häntä. Jumala näki Joosefin rakkauden häntä kohtaan, ja siunasi Joosefia kaikella tavalla. Kaikki näkivät, että Jumala auttoi Joosefia. Koska Jumala auttoi niin Joosef myös menestyi kaikissa töissään.

Eräänä päivänä Joosef oli juuri tullut läheisestä kaupungista edustustehtävistä, kun Potifarin yksi palveluspojista juoksi hengästyneenä hänen luokseen.
"Nopeasti, Joosef ! Herra tahtoo tavata sinut. Hänellä on jotain tärkeää asiaa, tiedän sen! Herra odottaa sinua huoneessaan", poika sanoi, ja katosi samassa paikalta yhtä nopeasti kuin oli tullutkin.

"Mitähän asiaa Potifaarilla oikein mahtoi olla?" Joosef mietti kulkiessaan kohti asumustaan. Hän kävi nopeasti vaihtamassa paremman vaatteen yllensä, ja kiiruhti sitten Potifarin talolle. Palvelija tuli Joosefia vastaan ja johdatti tämän jylhää käytävää pitkin Potifarin huoneeseen. Pienistä katonrajassa olevista ikkunoista suodattui valoa paksuseinäiseen, kolkkoon huoneistoon. Ilma oli viileämpi kuin pihalla, mutta silti Joosef tunsi jännityksen kuumotusta otsallaan. Mistä oikein on kyse?

"Joosef, tule tänne!" kaikui Potifarin matala ääni suuren, ylellisen huoneen perältä. Potifarin ympärillä oli paljon palvelusväkeä. Toiset tarjoilivat ruokaa, yksi näppäili hiljaa harppua. Potifarin vaimo palvelijoineen oleili raukeana sivummalla ja seurasi sivusilmällä tapahtumia. Potifar itse istui suurella tyynyllä odottaen Joosefia luokseen.
"Niin, herrani. Sinä kutsuit minua", sanoi Joosef tullessaan Potifarin eteen.
"Olen seurannut sinua, Joosef. Olet ahkera ja tunnollinen mies." Paikalla olevat palvelijat nyökyttelivät hyväksyvästi päätään. "Olen huomannut myös, että olet luotettava ja viisas." Potifar piti tauon ja katsoi Joosefiin tutkiskellen. Joosef katsoi häntä takaisin silmiin. "Siksi annan sinulle uuden tehtävän.Tästä lähtien saat olla koko omaisuuteni hoitaja. Kaikki, mikä on minun, minä jätän sinun vastuullesi ja sinun hoidettavaksi. Sinä saat johtaa koko tilaa aivan kuin omaasi, kaikki on sinun vallassasi."

Joosef katsoi Potifaria uskomatta korviaan. Miten hänelle voitaisiin antaa niin suuri ja kunniakas tehtävä?

Niin siinä kuitenkin kävi. Joosefista tuli koko tilan johtaja. Koko Potifarin suuri omaisuus oli Joosefin hallussa. Hän pystyi käyttämään sitä, miten tahtoi.

Muiden rikkaiden tilallisten keskuudessa lähti kiertämään huhupuheet Potifarin rohkeasta teosta. Miten Potifar pystyi luottamaan vierasmaalaiseen orjaan niin paljon, että jätti koko omaisuutensa hänen hallittavakseen? Joosefhan voisi ihan helposti pettää hänet! Joosef voisi pikkuhiljaa keplotella Potifarin omaisuutta itselleen, ja ottaa vallan talossa vähä vähältä kokonaan. Tai Joosef voisi ryöstää kaikki ja paeta Potifarin omaisuus mukanaan. Kun Joosef hallitsee rahoja ja omaisuutta, sekä kaikkia talon asukkaita, lukuunottamatta Potifarin vaimoa, hän voisi tehdä jopa radikaalin vallankaappauksen! Mistä voitaisiin tietää, että Joosef hallitsisi rehellisesti ja hyvin Potifarin omaisuutta?

Jumala tahtoo, että jokainen kunnioittaa toisen omaisuutta, eikä havittele sitä itselleen. Sen sijaan tulisi suojella sitä. Jos näin tapahtuisi, jokainen ihminen voisi elää rauhassa, tyytyväisenä siihen, mitä itsellä on. Silloin ei myöskään tarvitsisi pelätä omaisuutensa puolesta, vaan voisi luottaa ihmisiin. Tässä tilanteessa Joosef oli jälleen valinnan edessä. Miten hän hoitaisi kaikkea sitä, minkä Potifar oli hänelle luottanut? Toimisiko Joosef itsekkäästi, ja tavoittelisi Potifarin omaisuutta itselleen, vai noudattaisiko hän Jumalan tahtoa? Mitä seurauksia olisi näistä kahdesta eri vaihtoehdosta?

Jumalan rakastaminen - lähimmäisen rakastaminen

Joosef tiesi sen, että jos hän sanoo rakastavansa Jumalaa, hänen tulee rakastaa myös lähimmäisiään. Tässä tilanteessa se tarkoitti sitä, että hänen tulee olla luotettava ja rehellinen Potifarille. Vaikka Joosef näki kaiken rikkauden ja suuren omaisuuden ympärillään, hän ei tavoitellut sitä itselleen petoksella, vaan hoiti sitä parhaan kykynsä mukaan.

Uskollisuus palkitaan

Jumala näki Joosefin uskollisuuden ja rakkauden, ja siunasi häntä, ja kaikkea, mitä Joosef teki. Jumalan siunaus näkyi myös Potifarin omaisuudessa. Ihmiset olivat tyytyväisiä ja kaikkia oli tarpeeksi, karja voi hyvin sekä satoa tuli runsaasti. Kun Joosef oli uskollinen, Jumalakin oli uskollinen.

V TUNTI: 7. KÄSKY (2Ms 20:14)

ÄLÄ TEE AVIORIKOSTA

Avioliitto on Jumalan asettama, hän haluaa suojella sitä.

OSA I
SEITSEMÄNNEN KÄSKYN OPETUS

Käskyn sisältö ja merkitys

Tämän käskyn kautta Jumala haluaa suojella avioliiton ja perheen koskemattomuutta.

Jo luomisen yhteydessä Jumala liitti miehen ja naisen yhteen. Perusta miehen ja naisen liitolle annettiin jo silloin. 1Ms 2:24 sanotaan: "Siksi mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoon, niin että he tulevat yhdeksi lihaksi."

1. Historiallinen tausta

Vanhan testamentin aikana Israelissa lähes kaikki aikuiset elivät avioliitossa. Vaikka alun perin käytännössä oli yksiavioisuus, varsinkin vanhemmalla ajalla miehellä saattoi olla useita vaimoja, ja lisäksi myös orjattaria jalkavaimoina. Moniavioisuuden tarkoituksena oli ensisijaisesti turvata suvun jatkuminen. Sen ajan käsityksen mukaan vaimo oli miehen omaisuutta, mies maksoi morsiushinnan vaimostaan morsiamen isälle. Morsiushinnan maksamisesta, kihlauksesta, seurasi avioliitto, jonka todistajana oli itse Jumala.

Seksuaalisuuteen ei liittynyt mitään mytologista, kuten muissa uskonnoissa Israelin ympärillä. Siihen suhtauduttiin myönteisesti, luonnollisena osana ihmisyyttä. Seksuaalisuus kuului aviolliseen yhteiselämään, jossa merkittävää oli uskollisuus. Uskollisuudella oli suuri merkitys, mutta kuitenkin miehellä oli oikeus erota vaimostaan aviorikoksen tähden.

Aviorikos kielto koskee tässä sekä miestä että naista. Avioliiton rikkomista on, jos avioliitossa oleva tai kihlattu ihminen on seksuaalisessa kannsakäymisessä toisen kanssa. Seitsemännen käskyn ero kymmenenteen - "Älä tavoittele hänen vaimoaan"- on siinä, että tässä kysymyksessä on enemmän sponttaani syrjähyppy, kymmenes käsky puhuu taas toisen vaimon tavoittelemisesta pysyvästi omakseen.

2. Jeesuksen opetus

Vuorisaarnassa Jeesus osoitti, että avioliiton kunnioittaminen ja suojeleminen on enemmän kuin ulkonaista uskollisuutta puolisoa kohtaan. Hän osoitti myös, miten vaikeaa on pitää tämäkin käsky. Matt 5: 27-28: "Teille on opetettu tämä käsky: 'Älä tee aviorikosta.' Mutta minä sanon teille: jokainen, joka katsoo naista niin, että alkaa himoita häntä, on sydämessään jo tehnyt aviorikoksen hänen kanssaan." Vielä hän jatkaa jakeessa 32: "Jokainen, joka hylkää vaimonsa muun syyn kuin haureuden tähden, ajaa hänet aviorikokseen. Ja aviorikoksen tekee myös se, joka nai miehensä hylkäämän naisen."

Raamattu opettaa siis selkeästi uskollisuudesta avioliitossa. Avioliitto on sitoumus, jossa Jumala on mukana. Jumala haluaa suojella avioliittoa ja perhettä. Seitsemäs käsky on annettu aviopuolisoiden turvaksi.

Syvimmiltään kysymyksessä on Jumalan rakastaminen, hänelle kuuliaisena eläminen. Jumalan rakastaminen heijastuu elämään lähimmäisten kanssa. Jumalalle osoitettu kuuliaisuus merkitsee kuuliaisuutta myös ihmissuhteissa ja sitoumuksissa, kuten avioliitossa.

3. Tämän päivän todellisuus

Nykyään avioerot ja perheitten hajoamiset ovat liian yleisiä. Kysymys avioliiton merkityksestä ja perheen eheydestä saattaa monelle leiriläiselle olla elämän suurin asia sillä hetkellä.

Pieni lapsi voi kokea toisen vanhemman menettämisen avioeron kautta yhtä suurena menetyksenä kuin kuoleman. Vaikka kouluikäinen lapsi pystyy ymmärtämään menetyksen jo paremmin, vanhenpien eroamiseen liittyy yleensä syyllisyyden, vihan ja raivon tunteita. Vaikka Jumalan hyvä tahto ihmistä kohtaan tulee tuoda esille tässäkin asiassa, on vältettävä syyllistävää ja leimavaa opetusta.

Lue myös: Matt 19: 4-6; Mal 2:14-16; Mark 10: 2-9

OSA II
TUNNIN KULKU

Johdanto aiheeseen: Vihkivala - vihkivalassa luvataan Jumalan edessä uskollisuutta kuolemaan asti - voidaan joko lukea - tai mikä estää pitämästä pientä hääseremoniaa kesken leirin!

Tunnilla voidaan myös laulaa seuraava laulu, se voi auttaa keskusteluja, jos joukossa on leiriläisiä, joille isästä ja äidistä sekä perheestä puhuminen on vaikea asia. Laulu on kirjasta:
Lasten Hengellinen laulukirja, Toim. Leena Mäkinen 1994 Fazer

Em H7 Em H7 Em Am Em F#
1. Voi pienikin lapsi kokea suuria suruja,
H7 (E7) Am D G C F#
:,: jos ei ole hänellä kotia tai omia
H7 Em
rakkaita :,:

2. Voi pienikin lapsi menettää isän tai äidinkin.
: ,: sydämeen pelko silloin jää ja huoli ja tuskakin:,:

3. Saa pienikin lapsi turvata suureen Jumalaan.
:,: Hän kuulee lapsen rukouksen, ei hylkää milloinkaan:,:

4. Saa pienikin lapsi rukoilla, pyytää apua.
:,: Jumala auttaa lastansa ja hoitaa, lohduttaa:,:

Säv. Petri Laaksonen San. Raija Heimonen

Rakastan Jumalaa - rakastan lähimmäistäni!

Joosef rakasti Jumalaa ja oli hänelle uskollinen. Siksi hän oli uskollinen myös Potifarille, isännälleen. Uskollisuutta ja rakkautta tarvitaan monissa eri asioissa, aina kun olemme tekemisissä jonkun lähimmäisemme kanssa.

Rakkaus on uskollisuutta

Kodissa ja perheessä tarvitaan rakkautta sekä uskollisuutta. Jumala on nähnyt, että ihmisen on hyvä kasvaa kodissa, jossa rakastetaan. Siksi Jumala on antanut käskyn, joka suojelee perhettä, äidin ja isän avioliittoa. Kun mies rakastaa vaimoaan, hän osoittaa sen olemalla uskollinen hänelle. Samoin vaimo osoittaa rakkautta miehelleen olemalla tälle uskollinen. Silloin toteutuu Jumalan tahto, jonka hän on tässä seitsemännessä käskyssä opettanut.

JOOSEFIN VALINTA:
USKOLLISUUS VAI AVIOLIITON RIKKOMINEN?

Aikaa kului Egyptin maassa, suuren Niili-joen varrella olevassa kaupungissa. Jumala näki Joosefin, muukalaisen, josta oli hänen avullaan tullut suuren tilan johtaja. Kuten muutkin ihmiset, niin Joosefkin joutui elämässään monien ratkaisujen ja valintojen eteen. Joosef teki virheitä, niin kuin kuka tahansa muukin, mutta hän tahtoi olla uskollinen ja kuuliainen taivaan Jumalalle.

Monet ihmiset ihailivat Joosefia. Ihmiset näkivät, että kaikki, mitä Joosef teki, menestyi. Joosef oli mukava, huomaavainen ja ymmärtäväinen. Kertoopa Raamattu senkin, että hän oli varsin komea mies. Siksi ei ollut ihme, että Potifarin vaimo ihastui kovasti Joosefiin.

Sinä päivänä Joosef aamulla heräsi aivan tavallisesti, puki päälle kauniit vaatteensa, ja katseli ulos tyytyväisenä. Kuka olisi uskonut, että hän, paimentolaispoika, asuisi joskus tällaisella upealla tilalla, yltäkylläisyyden keskellä. Hänellä oli arvostettu asema, ja vaikka työ oli kovaa ja vastuullista, hän oli tyytyväinen oloonsa.
Joosef lähti Potifarin talolle töihin. Kivinen talo oli tänäaamuna hiljainen ja tyhjä. Potifar oli lähtenyt palvelusväkensä kanssa maan toiseen kaupunkiin. Joosef asteli pitkin käytäviä ja huomasi Potifarin vaimon oleskelevan yksin suuressa huoneessa. Joosef harmistui. Vaimo oli kierrellyt häntä pitkän aikaa ja suostutellut Joosefia mukansa. Tuntui, ettei Joosef saa hänestä koskaan rauhaa! Potifarin vaimo oli niin ihastunut Joosefiin.

Joosef aikoi juuri kääntyä takaisin hoitaaksensa työasioita muualla, kun vaimo tuli hänen peräänsä. Nainen tarttui Joosefin ja pyysi häntä mukaansa. "Joosef, minä rakastan sinua!" hän houkutteli ja suostutteli Joosefia, mutta Joosef pysyi lujana.
"Potifar, sinun aviomiehesi, on antanut minulle vastuullisen tehtävän tässä talossa, hän on uskonut minun haltuuni koko omaisuutensa. Minulla on yhtä paljon valtaa tässä talossa, kuin hänelläkin. Mutta sinä olet hänen vaimonsa! Sinua minä en voi ottaa! Kuinka voisin tehdä niin pahan teon, ja rikkoa Jumalaa vastaan!" Joosef sanoi ja lähti juosten pois.

Potifarin vaimo yritti tarrautua kiinni Joosefiin, mutta sai otteen vain hänen viitastaan. Viitta repesi, ja putosi maahan. Joosef sen sijaan kiiruhti pois talosta, ja jätti vaimon hämillään yksin seisomaan.

Joosefin mielessä myllersivät monenlaiset ajatukset. Olisiko se todella ollut niin väärin, jos Joosef olisi suostunut naisen ehdotuksiin. Nainen sanoi rakastavansa Joosefia. Ei! Jumala tahtoi, että mies ja vaimo rakastavat toisiaan ja ovat uskollisia toisilleen. Koska Joosef rakasti Jumalaa, silloin hän kunnioitti Jumalan tahtoa myös tässä asiassa. Olisi väärin Jumalaa ja myös Potifaria kohtaan, jos Joosef pettäisi luottamuksen. Joosef yritti unohtaa tämän ikävän välikohtauksen, ja jatkaa töitään. Hän ei siinä vaiheessa vielä tiennyt, miten paljon tämä tulisi muuttamaan hänen elämäänsä.

Illan hämärtyessä Joosef sai kiireisen viestin Potifarilta, joka oli juuri palannut kotiinsa. Hän halusi heti tavata Joosefin. Pahaa aavistamatta Joosef lähti talolle hätääntyneen näköinen palvelija kannoillaan. Mitähän nyt oli tapahtunut?

Joosef näki heti Potifarin ilmeestä, että kaikki ei ollut nyt kohdallaan. Potifarin vaimo roikkui miehessään ivallinen ja myrkyllinen katse silmissään. Potifar istui vakavana, ja piteli kädessään jotain. Se oli Joosefin viitta, joka oli pudonnut hänen paetessaan vaimoa.
Joosef katsoi Potifaria sanattomana. Hän tunsi Potifarin raivon, vaikkei tämä sanonut sanakaan. Mitä oli tapahtunut? Oliko Potifarin vaimolla jotain asian kanssa tekemistä, kun hän niin ivallisena siinä katseli.
"Enpä olisi sinusta uskonut tätä, Joosef ", Potifar aloitti puheensa raivoaan hilliten. Hän vaiensi Joosefin käden liikkellä tämän yrittäessä kysyä, mistä on kysymys.
"Vaimoni kertoi teoistasi, miten sinä yritit käydä hänen kimppuunsa." Potifarin ääni voimistui. Ilman suunvuoron antamista Joosefille hän haukkui Joosefin mitä pahemmin petturiksi ja varkaaksi. Potifar karjui nyt aivan raivostuneena, ja lateli toinen toistaan pahempia syytöksiä. Joosef ei voinut muuta kuin kuunnella, hän ei saanut tilaisuutta sanoa mitään. Potifarin vaimo oli valehdellut Joosefin yrittäneen käydä hänen kimppuunsa, Joosefin revennyt vaate oli siitä hänellä todisteena. Joosef, muukalainen ja

vieläpä orja, ei voinut mitenkään puolustella näitten väärien syytösten edessä. Potifarin vaimo oli oman pahuutensa laittanut Joosefin kannettavaksi petoksen kautta.

Potifar käski heittää Joosefin vankilaan. Palvelijat tulivat, sitoivat Josefin, ja lähtivät kuljettamaan häntä paikkaan, jossa kuninkaan vankeja säilytettiin. Joosef katsoi taaksensa. Potifarin tila, Joosefin asunto, kaunis puutarha ja kaikki, mitä hänen elämäänsä oli kuulunut jo useiden vuosien ajan, jäivät vähitellen yhä kauemmas. Kahleet käsissänsä, pää painuksissa Joosef istui hevosvaunujen kyydissä, kun häntä vietiin kohti vankeutta. Koko elämä kääntyi taas kerran päälaelleen. Tällä kertaa sen vuoksi, että hän oli halunnut olla kuuliainen Jumalan tahdolle, ja oli kunnioittanut Potifaria ja tämän avioliittoa kieltäytymällä Potifarin vaimon houkutuksista.

VI TUNTI: 9. KÄSKY (2Ms 20:16)

ÄLÄ TODISTA VALHEELLISESTI TOISTA IHMISTÄ VASTAAN

Rehellisyys ja luotettavuus

OSA I
YHDEKSÄNNEN KÄSKYN OPETUS

1. Historiallinen tausta

Muinaisen ajan Israelissa tämä käsky on koskenut oikeudenkäyntejä. Sen tarkoitus oli suojella ihmistä vääriltä syytöksiltä oikeuden edessä ja joutumasta oikeusmurhan uhriksi. Siihen aikaan todistajilla oikeudessa oli suuri merkitys. Todistajan; silminnäkijän velvollisuus oli nostaa syyte rikollista vastaan. Todistajan mukaan syytetty todettiin syylliseksi, ellei syyttömyyttä näytetty toteen. Näin todistaja saattoi valheellisen todistuksen kautta tuottaa lähimmäiselleen jopa kuolemanrangaistuksen. Väärästä syytöksestä seurasi kuolemanrangaistus todistajalle.

2. Lutherin tulkinta

Myös Luther ymmärsi käskyn tarkoittavan juuri oikeudenkäyntiä. Mutta lisäksi hän lajensi käskyn merkitsemään kaikkea valehtelua, joka vahingoittaa lähimmäistä. Hän selittää käskyn keskeisen sisällön näin: "Kukaan ei saa vahingoittaa lähimmäistään kielenkäytöllään, oli tämä sitten ystävä tai vihollinen..." (IK 285).

3. Käskyn kehoitus

Käskyn myönteinen merkitys on: Osoita olevasi luotettava ajatuksissa, sanoissa ja töissä. Totuudellisuuteen liittyy läheisesti uskollisuus. Hepreankielessä sanat 'totuus' ja 'uskollisuus' ovat lähellä toisiaan. Jumala, joka on totuus, on uskollinen meitä kohtaan. Hän odottaa uskollisuutta meiltä, ja se on totuudessa pysymistä. Uskollisuus Jumalaa kohtaan näkyy rehellisyytenä ja luotettavuutena suhteessa lähimmäisiin.

OSA II
TUNNIN KULKU

Johdanto

*Mitä seurauksia voisi olla seuraavista tapahtumista?:
- Sinun koulukaverisi on laittanut sinusta liikkeelle perättömän jutun, että sinä olet syyllinen koulussa tapahtuneeseen näpistykseen.
- Tiedät ystäväsi luntanneen kokeessa jo useasti, mutta et kerro totuutta opettajalle, vaikka sinulta kysytään.

Jumala ei tahdo syyttömän kärsivän

Jumala haluaa suojella jokaista ihmistä perättömiltä syytteiltä ja puheilta. Hän toivoo, ettei kukaan joutuisi kärsimään syyttömänä toisten valheiden ja petoksen tähden. Joosef joutui vankilaan, koska Potifarin vaimo valehteli Joosefin tehneen jotain sellista, jota Joosef ei ollut oikeasti tehnyt. Jumalan tahdon rikkominen johtaa aina ikäviin lopputuloksiin, kuten tässäkin tilantessa.

Suojele toista ihmistä vääryydeltä.

Elämässä tulee eteen erilaisia tilanteita, joissa ehkä sinua tai jotain toista ihmistä kohdellaan vääryydellä. Jotain syytetään turhaan, tai hänestä puhutaan muuten perättömiä juttuja. Silloin tarvitaan rohkeutta nousta puolustamaan sitä, joka joutuu vääryyden kohteeksi. Usein ihminen, jota syytetään jostain, tai josta puhutaan pahaa, on yksinäinen. Enemmistön edessä on vaikea olla yksinäisen ystävä. Kuitenkin Jumala haluaa, että me olemme sorretun puolella, ja pyrimme suojelemaan häntä vääryydeltä.

* Miltä sinusta itsestä tuntuisi, jos muut syyttäisivät sinua jostain, mitä et ole tehnyt, eikä kukaan tulisi puolustamaan sinua?

Ole rehellinen.

Rehellinen puhe kannattaa aina. Silloin ei tarvitse sanoa toisesta mitään sellaista, mikä ei varmasti ole totta. Monilta ikävyyksiltä ja harmeilta säästyttäisiin, jos kukaan ei valehtelisi toisesta ihmisestä mitään. Jokainen meistä voi itse vartioida omaa puhettaan niin, että puhuu vain sitä, mikä on totta.

Ole luotettava

Ihminen, joka on rehellinen sekä puheissaan että teoissaan, on myös luotettava. Luotettavan ihmisen kanssa on hyvä olla. Silloin tietää, että toinen ei petä.
* Millainen on luotettava ystävä?
* Mikä sellaisessa ystävässä on kaikkein parhainta?

JOOSEFIN VALINTA:
TOTUUS VAI OMAN HYÖDYN TAVOITELU?

Joosef istui vankityrmässä. Potifarin, hänen entisen isäntänsä vaimo, oli valehdellut Joosefista. Hän oli saanut kaiken näyttämään ja kuullostamaan siltä, että Joosef olisi yrittänyt käydä häneen käsiksi. Kaikki oli kuitenkin vain valhetta! Mutta totuutta ei tiennyt kukaan muu, kuin Potifarin vaimo, Joosef - ja Jumala.

Jumala näki sen, miten Joosef joutui kärsimään syyttömänä. Vaikka Joosef virui pimeässä vankilassa, Jumala ei ollut unohtanut häntä. Jumala on uskollinen, vaikka kaikki muut olisivatkin häntä vastaan. Niinpä Jumala siunasi Joosefia, ja antoi hänelle voimaa antaa anteeksi tämän pahan teon. Jumala

siunasi Joosefia niin, että vaikka hänet oli petetty, Joosef kuitenkin itse oli uskollinen Jumalalle ja lähimmäisilleen.

Vankilan päällikkö huomasi, että Joosef oli rehellinen mies. Vankilassakin hän oli oikeudenmukainen ja luotettava. Vankilassa jokaisella vangilla oli erilaisia tehtäviä, ja päällikkö pani merkille sen, että Joosef toimi rehellisesti, eikä käyttänyt tilaisuuksia hyväkseen, esimerkiksi karkaamiseen tai toisten vankien parjaamiseen.

Päällikkö koetteli Joosefin rehellisyyttä. Hän antoi Joosefin kulkea vankilassa ilman seurantaa, ja hoitaa tehtävänsä vapaana. Ja päällikkö totesi, että Joosefiin saattoi luottaa, hän ei pyrkinyt pakoon eikä millään tavalla huijaamaan. Päällikkö koetteli Joosefia vielä lisää, hän nimitti Joosefin vankien päämieheksi, sellaiseksi, joka ratkaisee kaikki kiistakysymykset ja ongelmat. Joosef olisi voinut omalla toiminnallaan ratkaisevasti vaikuttaa siihen, miten kutakin vankia kohdeltiin. Hän olisi voinut suosia mukavia ja hyödyllisiä ihmisiä ja sortaa toisia. Mutta tässäkin tehtävässä hän näki Joosefin rehellisyyden. Joosef ei valehdellut eikä tuominnut väärin vankienkaan keskuudessa.

Mikä oli Joosefin kokeiden tarkoitus? Miksi Päällikkö halusi päästä selville Joosefin rehellisyydestä?

Vankilan päälliköllä oli mielessään Joosefille aivan erityinen tehtävä. Tehtävään tarvittiin luotettavaa miestä, joka osasi kohdella oikeudenmukaisesti kaikkia. Päällikkö halusi nimittää Joosefin kaikkien vankien valvojaksi. Hänen mielestään Joosef oli niin hyvä mies, että häneen saattoi luottaa. Niinpä hän eräänä päivänä kutsui Joosefin puheilleen, ja kertoi hänelle tästä uudesta tehtävästä.

* Miten tässä tilanteessa näkyi se, että Joosef rakasti Jumalaa, ja oli hänelle uskollinen?
  - Josef ei hylännyt Jumalaa, vaikka joutuikin vankilaan.
  - Joosef luotti siihen, että Jumala on hänen kanssaan ja auttaa häntä.
* Mistä näkyy se, että Joosef rakasti myös lähimmäisiään?
  - Hän ei toiminut väärin muita kohtaan, vaikka häntä itseään oli petetty
  - Hän oli oikeudenmukainen kaikille vankikavereilleen, riippumatta siitä, millaisia he olivat.
  - Hän oli uskollinen myös esimiehelleen, vankilan päälikölle, eikä valehdellut.

Jumala oli nähnyt Joosefin oikeat ajatukset ja halun olla rehellinen. Siksi Jumala siunasi häntä niin, että kaikki, mitä Joosef teki, menestyi. Joosefista tuli arvostettu ihminen vankien valvojana. Joosef, joka itsekin oli ollut samassa asemassa kuin kaikki muutkin vangit, huolehti tästä lähtien kaikesta, mitä vankilassa tehtiin.

VII TUNTI: 3. KÄSKY (2Ms 20:7)

ÄLÄ KÄYTÄ VÄÄRIN HERRAN, SINUN JUMALASI NIMEÄ

Käytä Jumalan nimeä vain hyvän palveluksessa

OSA I
KOLMANNEN KÄSKYN OPETUS

1. Jumalan nimi

Raamatun aikana nimellä oli suuri merkitys. Nimi kertoi henkilön persoonasta, hänen ominaisuuksistansa ja olemuksestansa. Nimi oli olennainen osa ihmisen persoonaa. Sen vuoksi nimen halveksiminen oli henkilön halveksimista, toisaalta taas nimen kunnioittaminen osoitti henkilön kunnioittamista.

Jumala oli ilmoittanut nimensä, *Jahve*, Israelin kansalle. Jumalan nimi liittyy erottamattomasti Jumalaan itseensä. Nimi edustaa Jumalaa. Siksi Jumalan nimi on pyhä. Ilmoittamalla nimensä ja antamalla nimensä asua kansansa keskuudessa Jumala itse tuli lähelle ihmistä. Nimellänsä hän teki itsensä tunnetuksi, ja otti kansan henkilökohtaiseen suhteeseen hänen kanssaan.

2. JHVH

JHVH on yleisin VT:n käyttämä nimi Jumalasta. Juuri tämä nimi on kolmannessa käskyssä, missä Jumalan nimen turha lausuminen kielletään. Niinpä juutalaiset ovat varoneet tämän nimen lausumista kokonaan. He ovat korvanneet sanan 'JHVH' sanalla 'Adonai'. Nimen oikea lausumistapa on jäänyt epävarmaksi, koska hepreankielessä vain konsonantit kirjoitetaan. On olemassa kaksi ehdotusta nimen lausuntatavaksi: 'Jahve' ja 'Jehova'. Ensinmäinen vaihtoehto on todennäköisempi.

3. Jumala nimen väärä käyttö

Tämän käskyn merkityksestä on monenlaisia näkemyksiä. Yksi merkittävä selitysmalli on, että käskyn tarkoitus on alunperin ollut suojella Jumalan nimeä kaikenlaiselta väärinkäytöltä. Tämä sisältää kaiken Jumalan nimen häpeällisen ja turhan käytön sekä yhteisöllisen jumalanpalveluksen että yksityisen ihmisen elämän yhteydessä. Se kieltää väärän valan, väärän lupauksen sekä Jumalan nimen käyttämisen magiaan, kiroukseen tai muihin negatiivisiin tarkoituksiin.

Tänäpäivänä merkityksellisiä näkökulmia on
1. Jumalan nimen liittäminen pahoihin ja vääriin asioihin, valheisiin.
2. Jumalan nimen käyttäminen taikasanana.

Pakanakansojen, (siis Israelin kansan ulkopuolisten kansojen), keskellä ajateltiin, että jumalat voidaan voittaa omalle puolelleen ja saada avuksi, kunhan vain oikealla tavalla oikeassa tilanteessa huudettiin jumalan puoleen. Epäjumalan nimi oli kuin taikasana, jota tuli oikein osata käyttää omaksi hyödykseen. Todellisen Jumalan nimeä ei kuitenkaan saa käyttää niin halventavasti.

4. Jumalan nimen oikea käyttö

-Jumalan nimen ylistäminen
-Kiittäminen
-Rukoileminen Jumalan nimeen
-Anominen Jumalan nimessä
-Kunnian tuominen Jumalan nimelle

Katso myös: Apt: 2:21; Room 10:13; Joh 14:13; Psa 7:18; 18:50; 116:4

OSA II

Johdannoksi aiheeseen: Leikki "mitä tiedät ystävästäni?" - Yksi lähtee huoneesta pois, hänelle valitaan ystävä, joku erittäin tunnettu henkilö tai yksi leiriläisistä. Takaisin tultuaan leikkijä saa kysellä muilta ystävänsä ominaisuuksia, kysymyksiin voidaan vastata vain joko "kyllä" tai "ei". Ystävästä saa kysellä niin kauan, kun keksii, kuka tämä oikein on.
- Osoittaa, miten tärkeä nimi on. Nimi "edustaa" ihmistä. Jumalan nimi edustaa vain Jumalaa, kaikkea sitä, mitä Jumala on.

JOOSEFIN VALINTA: MITEN PUHUA JUMALASTA?

Kului vuosi ja toinenkin, Joosef jatkoi vankilassa vankienhoitajan tehtävissä. Sillä välin elämä Egyptissä jatkui tavalliseen tapaan. Niili, suuri ja mahtava joki, jonka varrella kaikki merkittävät kaupungit olivat, määräsi elämän rytmin. Egyptiläiset kunnioittivat paljon tuota valtavaa virtaa. Miksi Niili oli niin tärkeä Egyptiläisille? Koko Egyptin elämä riippui tuosta joesta. Jokavuotiset suuret tulvat pitivät maan hedelmällisenä. Niilin tulvien ansiosta maa tuotti hyvän viljasadon ja antoi kansalle ruoan. Sellaisina vuosina, kun joki ei tulvinut, maa menetti hedelmällisyytensä. Ei saatu tarpeeksi viljaa eikä ruohoa eläimille ravinnoksi. Siitä seurasi nälänhätä.
Egyptin kuningas, suuri farao näki kerran erikoisen unen Niilistä. Unessa hän seisoi joen rannalla. Yhtäkkiä Niilistä nousi seitsemän kaunista, lihavaa lehmää. Ne jäivät syömään kaislikkoon. Kaikki oli hyvin siihen asti, kunnes joesta nousi lisää lehmiä. Niitäkin oli seitsemän. Mutta nämä lehmät eivät olleetkaan lihavia ja hyväkuntoisen näköisiä, vaan laihoja ja rumia. Unessa laihat lehmät menivät lihavien lehmien luo ja söivät nämä. Siihen farao heräsi säpsähtäen. Mitä tämä tällanen uni olikein on? Väsymys sai kuitenkin vallan, ja farao nukahti uudelleen. Nyt hän näki toisenlaisen unen. Siinäkin laihat, kuihtuneet viljantähkät söivät seitsemän paksua ja kaunista tähkää.

Nämä kaksi kummallista unta vaivasivat kovasti faraota. Mikä merkitys tällaisilla oudoilla unilla oikein mahtoi olla? Hermostuksissaan farao kutsui kaikki valtakunnan ennustajat ja viisaat miehet luokseen. Kuka osaisi selittää hänelle nämä unet? Farao selitti unensa yhä uudelleen ja uudelleen monille tietäjille. Mutta jokainen tietäjä ja viisas mies joutui myöntämään faraolle, ettei tiennyt unien merkitystä. Kukaan ei löytänyt selitystä tämän suuren miehen merkillisiin uniin.

Silloin faraon ylijuomanlaskija muisti erään miehen, joka ehkä osaisi auttaa. Hän sanoi faraolle: "Muistan erään vankiorjan, joka osasi selittää unia. Vankilassa olessani näin merkillisen unen, ja tämä orja selitti sen minulle tarkasti. Kaikki tapahtui, kuten hän sanoi. Samoin toisen vangin, leipurin, unen hän selitti silloin, ja leipurillekkin kävi, kuten hän ennusti."
Tämän kuultuaan farao käski tuoda eteensä välittömästi tämän orjan.

Pimeässä vankilassa Joosef ajatteli elämäänsä. Hän oli orjana ollut työssä faraon hoviherran, Potifarin palveluksessa. Hän oli saanut elää loisteliaan elämän keskellä. Nyt hän työskenteli pimeässä vankilassa, jonka vanki hän vielä itsekin oli, vaikka olikin saanut vastuullisen työtehtävän. Kesken tavallisen työpäivän vankilaan astui kummallinen saattue. Itse faroan palvelijoita muutama sotilas mukanaan asteli pitkin pimeitä käytäviä. He tulivat etsimään Joosefia, orjaa, joka osasi selittää unia. Hämillään Joosef lähti tämän kiireisen porukan mukana. Joosefia oltiin johdattamassa faraon puheille. Ennen kuin hän voisi astua tämän suuren hallitsijan eteen, Joosef vietiin paikkaan, jossa hän sai vaihtaa vaateita, peseytyä ja ajella partansa sekä hiuksensa.

Sielä Joosef sai aikaa miettiä ja rukoilla tässä yllättävässä tilanteessa. Joosef rukoili Jumalaa antamaan hänelle viisautta ja ymmärrystä, kun hän joutuu faron eteen. Joosef rukoili, että Jumala puhuisi hänelle ja auttaisi häntä.

Aikaa ei ollut paljon. Farao odotti kärsimättömänä Joosefia, miestä, joka ehkä pystyisi auttamaan häntä. Niinpä Joosef jatkoi kiireesti matkaa faraon palvelijoiden ja sotilaiden perässä kohti valtavaa faraon palatsia.

Pitkien vankeusvuosien aikana Joosef oli jo unohtanut, miltä ulkomaailma näyttää. Faraon palatsi oli huikea ilmestys. Olihan Joosef sen nähnyt usein, ja sen ympäristössä työskennellyt olessaan faraon hoviherran, Potifarin palveluksessa. Nyt kuitenkin kaikki näytti uudelta ja käsittämättömältä. Monien käytävien ja porttien jälkkeen Joosef saattueineen tuli viimein perille. Farao ei tuhlaillut aikaa, vaan heti porukan saavuttua hän meni suoraaan asiaan: "Minä olen nähnyt unen, eikä kukaan osaa sitä selittää. Mutta minulle on kerrottu, että sinä pystyt selittämään unen heti sen kuultuasi."
Joosef mietti. Kyllä, Jumala oli antanut hänelle selityksiä uniin, kun hän oli ollut vankilassa. Ilman Jumalan apua Joosef ei silti pystynyt selittäämään yhtäkään unta. Niinpä hän sanoi: "Minä itse en pysty, mutta Jumala voi antaa faraolle suotuisan vastauksen."

Tässä maassa, jossa vain harva tunsi elävän, todellisen Jumalan, Joosefilla oli tärkeä tehtävä puhua oikein Jumalasta. Joosef ei hävennyt Jumalaa, vaan puhui hänestä rohkeasti missä hän vain olikin. Mutta hänen puheensa täytyi olla totta, eikä hän voinut Jumalan nimissä puhua omia ajatuksiaan tai vääryyttä. Nytkin hän sanoi faraolle, että Jumala antaa selityksen. Tämä asia velvoitti Joosefia puhumaan oikein ja rehellisesti. Joosefin oli rukoiltava Jumalaa, että hän puhuisi Joosefin kautta.

Farao selitti unensa tarkasti Joosefille, ja Joosef kuunteli rukoillen samlla hiljaa mielessään. "Jumala, mitä sinä tahdot näiden unien kautta puhua?" Joosef kysyi. Ja Jumala vastasi Joosefille. Kun farao oli lopettanut kertomisensa, Joosef alkoi puhua vakaasti.
"Kummatkin unet tarkoittavat samaa asiaa. Jumala on kertonut faraolle, mitä hän aikoo tehdä. Seuraavat seitsemän vuotta tulevat olemaan suuren yltäkylläisyyden aikaa koko Egyptin maassa, mutta niitä seuraa seitsemän niin kovaa nälkävuotta, että koko tuo yltäkylläisyys jää Egyptissä unohduksiin. Nälänhätä ulottuu yli koko maan, eikä ruoan runsaudesta ole maassa enää tietoakaan, sillä tuo nälänhätä tulee olemaan hyvin ankara. Se, että näit kaksi unta, merkitsee sitä, että Jumala on asian varmasti päättänyt ja panee sen pian täytäntöön."

Näin Joosef selitti faraolle hänen näkemiensä unien merkityksen. Ensin tulisi seitsemän hyvää vuotta, jolloin saataisiin satoa yllin kyllin. Näitä vuosia seuraisi kuitenkin seitsemän vuoden nälänhätä ja kuivuus. Joosef lisäsi vielä faraolle, että faraon olisi nimettävä taitava mies käskynhaltijaksi sekä virkamiehiä huolehtimaaan siitä, että hyvinä vuosina viljaa kerättäisiin talteen pahojen päivien varalle.

Farao piti siitä, mitä Joosef sanoi. Hän näki, että Jumala oli Joosefin kanssa. "Voisimmeko löytää ketään toista hänen veroistaan miestä! Hänessä asuu Jumalan henki!" farao sanoi hoviväelleen. "Koska Jumala on tämän kaiken sinulle ilmoittanut, ei voi olla toista niin viisasta ja taitavaa miestä kuin sinä."

Ihmiset näkivät, että Joosef palveli elävää Jumalaa. He näkivät Joosefin rehellisyyden ja sen, että hän luotti Jumalaan. Ihmiset ymmärsivät tämän siksi, että Joosef puhui oikein Jumalasta. Hän ei pilkannut Jumalaa eikä halveksinut tätä. Joosef ei myöskään puhunut valetta tai vääryyttä Jumalan nimeen. Joosef ei käyttänyt väärin Jumalan nimeä, koska hän kunnioitti Jumalaa. Siksi Jumala siunasi Joosefia ja auttoi häntä kaikissa asioissa.

Jumala oli siis Joosefin kautta antanut faraolle sanan, että hänen olisi määrättävä viisas ja taitava mies Egyptin käskynhaltijaksi huolehtimaan siitä, että tulevista kuivuuden vuosista selvitään hyvin. Farao katsoi Joosefia, ja näki siinä miehen, joka olisi tehtävään kaikkein paras.
"Joosef. Sinä saat hallita minun valtakuntaani, ja koko kansani on totteleva sinun sanaasi. Vain minä hallitsen sinua ylenpänä. Näin minä asetan sinut hallitsemaan koko Egyptiä", farao sanoi mahtavalla äänellä katsoen Joosefiin ja hoviväkeen, jota oli paikalla. Häkeltyneenä ja täysin yllättyneenä Joosef yritti mutista jotain vastaukseksi, kun farao tuli, otti sormestaan sinettisormuksen ja pani sen Joosefin sormeen. Hän ripusti myös raskaat, kimaltelevat kultakäädyt Joosefin kaulaan. Ne kertoivat vallasta, jonka farao siinä hetkessä Josefille antoi. Joosef puettiin valkoisiin vaatteisiin, jotka olivat hienointa pellavaa.

Näin Joosefista oli hetkessä tullut Egyptin ylhäinen hallitsija. Hän oli kuuliainen Jumalalle ja kunnioitti häntä. Jumala näki Joosefin uskollisen sydämen, ja oli hänen kanssaan.

VIII TUNTI: 8. KÄSKY (2Ms 20:15)

ÄLÄ VARASTA

Jumala haluaa suojella jokaista ihmistä, myös varkaudelta.

OSA I
KAHDEKSANNEN KÄSKYN OPETUS

1. Mitä kielto koskee?

Tämän selkeän käskyn kohdalla on keskusteltu lähinnä siitä, minkä varastamista tässä kielletään. Pitkään on ajateltu, että käskyn tarkoituksena olisi ollut kieltää ihmisryöstö, vapaan israelilaisen ryöstö tai kidnappaus. Joosefin ryöstäminen ja orjaksi myyminen kuuluisi myös tähän. Kun tarkastellaan sitä, miten verbiä 'varastaa' sekä sanoja 'varas' ja 'varastettu' on käytetty muualla Vanhassa testamentissa, huomataan että varastaminen voi koskea montaa eri asiaa. Se voi kohdistua ihmiseen, mutta myös irtaimeen omaisuuteen. Verbiä on käytetty myös joskus silloin, kun on puhuttu toisen ihmisen pettämisestä, toisen ihmisen 'sydän' voidaan 'varastaa'. Tässä käskyssä varastaminen ei kuitenkaan kohdistu kiinteään omaisuuteen.

2. Käskyn merkitys

Varastamisen luonne muuttuu ajan kuluessa. Nykyajan yhteiskunnassa varastaminen ja mahdollisuudet varastaa ovat hyvin erilaisia, kuin muinaisen Israelin aikana. Perusperiaatteet kantavat kuitenkin vielä tänäkin päivänä; ole rehellinen ja kunnioita toisen omaisuutta. Itsekeskeisessä, omaa etua tavoittelevassa yhteiskunnassa näitä periaatteita koetellaan usein. Kun oma hyvinvointi ohjaa toimintaa, usein sivuutetaan kysymys siitä, riistääkö se jotakuta.

Katso myös: 3 Ms 19:11; 1 Tess 4:11; Ef 4:28

OSA II
TUNNIN KULKU

Johdanto aiheeseen: Chesterton, Chris: 77 ideaa päivänavauksiin ja iltahetkiin: Huono miekannielijä s. 119

* Onko sinulta joskus varastettu jotain? Jos on, niin miltä se tuntui?
* Mitkä eri asiat ovat varastamista?
(Esimerkiksi: tietokonepelien kopiominen, toisen tietojen/osaamisen hyväksikäyttö epärehellisesti, ei maksa tai palauta lainaamaansa takaisin).
* Mitä seurauksia tämän käskyn noudattamisesta olisi elämässä sinulle ja muille ihmisille?

JOOSEFIN VALINTA:
OMAISUUDEN VARJELEMINEN VAI RIISTÄMINEN?

Egyptissä kaikki oli paremmin kuin hyvin. Ihmiset olivat tyytyväisiä, luonto viheriöi Niilijoen laaksoissa, lehmät, vuohet, lampaat ja kaikki eläimet pyöristyivät ja turvasivat nekin osaltaan ihmisten hyvinvoinnin. Niili tulvi säännöllisesti kastellen maan ja pitäen sen hedelmällisenä. Paremmin ei olisi voinut valtakunnassa asiat olla. Kylissä ja kaupungeissa oli tullut tutuksi yksi ylhäisen miehen nimi. Tämä mies kiersi ympäri maata ja johti suuria rakennusprojekteja sekä viljan keruuta. Valtavia viljasäilöitä rakennettiin kaupunkeihin, ja niihin kerättiin ylimääräinen vilja. Viljaa kerättiin valtavia määriä. Sitä oli kuin meren hiekkaa, kukaan ei voinut sitä enää laskea. Kuka oli tämä mies, joka tällä tavalla varastoi ruokaa?

Joosef toteutti sitä tehtävää, jonka farao oli hänelle uskonut. Hänen oli määrä turvata se, että kansa selviää tulevista nälkävuosista, joista Jumala oli faraolle puhunut unien kautta. Joosefin harteilla oli jälleen kerran toisen omaisuuden hoitaminen; nyt oli kysymys koko kansan omaisuudesta. Miten hän oikeudenmukaisesti osaisi kerätä ruokaa niin, että kaikki selviäisivät yli kuivuusvuosien. Jos Joosef epäonnistuisi tehtävässään, kuivat vuodet toisivat nälänhädän maahan varmasti. Jos Joosef nyt tekisi väärin ja riistäisi ruokaa kansalta, ongelmat alkaisivat jo ennen kuivaa kautta. Joosefin oli kuunneltava Jumalaa sekä oltava viisas ja oikeudenmukainen.

Mutta kaikki näytti sujuvan hyvin. Viljaa ja muita ruokatarpeita kerättiin runsaasti. Joosef toimi rehellisesti ja viisaasti, eikä käyttänyt hyväksensä korkeaa asemaansa ihmisten ryöstämiseen. Seisemän hyvää vuotta kului. Varastot olivat pullollaan syötävää vaikeiden aikojen varalle.

Seitsemän hyvää vuotta kului nopeasti. Tuli aika, kun Niili ei tulvinutkaan, eikä kostuttanutkaan maata. Kävi aivan kuten Joosef oli faraolle sanonut unien selitykseksi. Jumala oli kuitenkin halunnut varoittaa egyptiläisiä tulevasta vaikeasta ajasta, ja auttanut Joosefia maan johdossa keräämään ruokaa talteen. Jumala oli Joosefia auttanut tässäkin tehtävässä. Tulevat vuodet tulisivat osoittamaan sen, miten Joosefin työ todellisesti oli onnistunut.

Kun kuivuus jatkui jatkumistaan, kansa alkoi valittaa faraolle. "Meillä ei ole ruokaa! Anna meille leipää!" Silloin farao käski kansan kääntyä Joosefin puoleen ja tehdä, kuten hän käskee.

Joosef, koko maan johtaja, kuuli nälkää näkevän kansan valitukset. Hän aukaisi valtavat viljavarastonsa, ja alkoi siitä myydä viljaa heille. Sana Josefin varastoista kiiri koko maahan, ja kansaa virtasi joka puolelta. Tuntui uskomattomalta nähdä sellainen määrä ruokaa tällaisen kuivuuden ja puutteen keskellä. Ankara kuivuus ja nälänhätä koetteli Egyptiä ja kaikkia naapurimaita. Ihmisiä tuli läheltä ja kaukaa, myös vierailta mailta. Joosefin viljavarastot pelastivat monen perheen nälkäkuolemalta.

*Milloin Joosef oli joutunut ryöstön kohteeksi?
Silloin, kun Joosef asui isänsä luona, kotonaan, Joosefin veljet ryöstivät Joosefin myymällä hänet orjakauppiaille. Veljet ryöstivät Joosefin, koska vihasivat häntä niin paljon. Ryöstämisen peittämiseksi he joutuivat myös valehtelemaan isälleen, että villipeto oli tappanut Joosefin. Viha toista ihmistä kohtaan johtaa usein vääriin tekoihin.

IX TUNTI: 6. KÄSKY (2Ms 20:13)

ÄLÄ TAPA

Tavoite: Lapsi ymmärtää oman elämänsä sekä toisen ihmisen elämän suunnattoman arvon

OSA I
KUUDENNEN KÄSKYN OPETUS

1. Elämän arvokkuus

Yksin Jumala voi antaa ihmiselle hengen, elämä on Jumalan lahja. Jumala on luonut jokaisen ihmisen omaksi kuvakseen. Siksi jokaisen ihmisen elämä on suunnattoman arvokas. Jokaisella ihmisellä on oikeus siihen elämään, jonka Jumala on hänelle antanut, yksin Jumalalla pitäisi olla valta siihen. Jokainen ihminen on Jumalalle tärkeä.

Tämän käskyn Jumala on antanut ihmisen elämän suojelemiseksi. Kellään ei ole oikeutta riistää toisen ihmisen henkeä. Vanhasta testamentista välittyy se, että elämä on luomisen perustarkoitus. Elämä on Jumalan erityisessä suojeluksessa. Syyttömän tappaminen on Jumalan yksityisomaisuuteen kajoamista, koska tappaminen ei tuhoa ainoastaan ainutkertaista elämää, vaan myös ihmisessä olevan Jumalan kuvan.

2. Kiellon laajuus

Sen perusteella miten tässä käskyssä olevaa 'tappaa'-verbiä on käytetty muualla Vanhassa testamentissa, voidaan kiellon tarkoituksesta sanoa seuraavaa:
1) Käskyssä kielletään ihmisten tappaminen, ei eläinten. Tässä käytetyn verbin kohteena muissa Raamatun kohdissa on aina ihminen.
2) Käsky ei koske sodankäyntiä; verbiä ei koskaan käytetä sotilaallisissa yhteyksissä.
3) Kielto koskettaa yksilöihmistä, se pyrkii estämään oman käden oikeuden käyttämisen.

3. Jeesuksen opetus

Jeesus osiotti tappamisen kiellon syvyyden. Hän rinnasti vihaamisen murhaamiseen. Fariseukset katsoivat täyttäneensä tämän lain, kun he eivät tappaneet. Jeesus sisällytti käskyyn kuitenkin pahat ajatukset, sanat ja teot, vihan ja loukkaukset. Käskyn täyttäminen on siis lähimmäisen rakastamista. Rakkaudesta seuraa elämää ja toisen hyvinvointia suojeleva asenne.

Lue myös: 1 Ms 1:26-27; 9:5-6

OSA II

Johdanto aiheeseen: Kerätään kuvia erilaisista ihmisistä eri elämäntilanteissa, myös sodan ja köyhyyden keskellä elävistä. Keskustellaan siitä, miten kaikkia ihmisiä yhdistää Jumalan antama arvokas elämä ja oikeus elämään. Jokainen ihminen on luotu Jumalan kuvaksi.

JOOSEFIN VALINTA:
VELJIEN TAPPAMINEN VAI ELÄMÄN SUOJELMINEN?

Kaukana Egyptistä, Kanaanin maassa asui vielä Joosefin perhe. Jaakob, hänen isänsä oli tullut jo vanhaksi. Joosefin yksitoista veljeä asuivat edelleen isänsä luona. Jaakob oli edelleen surullinen rakkaimman poikansa, Joosefin menetyksestä. Veljet olivat tuoneet hänelle kauniin puvun, jonka hän oli Joosefille teettänyt, revittynä ja verisenä. Villipeto oli tappanut Joosefin. Siitä oli kulunut jo noin kolmekymmentä vuotta. Silti aina vain tuska riipaisi Jaakobin sydäntä, kun hän ajatteli rakasta poikaansa. Onneksi hänellä oli Benjamin, hänen nuorin poikansa. Hän oli nyt Jaakobin silmäterä ja rakkain.

Nälänhätä ulottui myös Kanaanin maahan. Jaakob kuuli kuitenkin viestin, että Egyptistä saisi ostaa viljaa. Niinpä hän sanoi pojilleen: "Mitä te siinä vain katsotte toisiinne? Olen kuullut, että Egyptissä on viljaa. Menkää sinne, ja ostakaa meille sieltä viljaa, että pysyisimme hengissä, emmekä menehtyisi." Mutta Jaakob päästi matkaan vain kymmenen vanhinta veljeä, Benjaminia hän ei laskenut mukaan. Hänelle voisi sattua jotain matkalla.

Pitkän matkan jälkeen veljekset pääsivät perille Egyptiin. He löysivät tien Egyptin käskynhaltijan luo, joka valvoi viljan myymistä. Heitä pelotti astua tämän suuren herran eteen, hän voisi kohdella heitä aivan miten vain. Heillä ei ollut suojaa tässä vieraassa maassa, he olivat tämän ylhäisen miehen armoilla. Saavuttuaan käskynhaltijan luokse he kumarsivat maahan hänen edessään.
Joosef katsoi tarkasti muukalaisia, jotka olivat tulleet viljanostomatkalle, ja kumartuivat nyt hänen eteensä. Hän tunsi miehet. Hän ei voinut erehtyä siitä, ketä he olivat. Hänen veljiään! Veljiä, jotka olivat olleet valmiit tappamaan hänet! Veljiä, jotka olivat myyneet hänet, yhden heistä, orjaksi vieraaseen maahan! Monenlaiset tunteet tulvivat Joosefin mieleen. Hän muisti pelon, kauhun ja turvattomuuden, kun hän oli täysin veljiensä rieppoiteltavana ja odotti kuolemaansa. Hän tunsi surua, vihaa ja pelkoa katsoaessan heitä. Samalla myös valtava ikävä valtasi hänet, kun hänen mielensä tuli isä, äiti ja kaukainen koti.

Nyt veljet, jotka olivat niin raskaasti rikkoneet Josefia vastaan, kumarsivat hänen edessään, aivan, kuten siinä unessa, jonka hän oli nuorena poikana nähnyt. Uni oli silloin saanut veljet raivon partaalle, mutta nyt kaikki oli todellisuutta Joosefin silmien edessä. Veljet olivat Joosefin vallassa, hän voisi tehdä heille ihan mitä vain!

Veljekset eivät tunnistaneet Joosefia. Joosefkin käyttäytyi, niinkuin ei olisi tuntenut tulijoita. Hän kuulusteli heitä saadakseen selville, elikö hänen isänsä vielä, ja miksi Joosefin nuorin veli, Benjamin, ei ollut mukana. Joosef teeskenteli pitävänsä heitä vakoojina. Vaikka veljet kuinka vakuuttivat, että he olivat ainoastaan ostamassa viljaa, eivätkä mitään vakoojia, Joosef heitti heidät vankilaan.

Mitä Joosef tekisi veljille? Kostaisiko hän heille perinpohjin sen, mitä he olivat tehneet hänelle? Joosef voisi kurittaa heitä oikein kunnolla. Hänellä olisi siihen nyt mitä parhain mahdollisuus. Hän voisi jopa tappaa heidät. Antaisiko Joosef vihalle vallan, vai kuuntelisiko hän Jumalan puhetta ja tottelisi häntä?

Kolmen päivän kuluttua Joosef meni vankilaan veljiensä luo. Hän sanoi heille: "Tehkää, kuten sanon, niin saatte pitää henkenne, sillä minä olen Jumalaa pelkäävä mies. Voitte osoittaa rehellisyytenne näin: Yksi teistä jää tänne vankilaan. Te muut saatte mennä ja viedä ostamanne viljan nälkää näkeville perheillenne. Tuokaa sitten nuorin veljenne minun luokseni. Näin osoitatte puhuneenne totta, eikä teidän tarvitse kuolla."

Joosef käski palvelijoidensa täyttää veljien säkit viljalla sekä panemaan säkkeihin takaisin hinnan, jonka he olivat maksaneet viljasta. Niin Joosef lähetti veljet, yhtä lukuun ottamatta matkaan isänsä luo. Hän jäi odottamaan, että he palaisivat nuorin veli, Benjamin mukanaan. Joosef ei halunnut pahaa veljilleen. Hän ei halunnut tappaa heitä. Joosef oli sydämessään antanut anteeksi sen, mitä veljet olivat hänelle tehneet. Sen sijaan hän lähetti heidät kotiin säkit pullollaan viljaa, maksuksi annetut hopeat palauttaen.

X TUNTI: 5. KÄSKY (2 Ms 20:12)

KUNNIOITA ISÄÄSI JA ÄITIÄSI

Kunnioitus nousee rakastamisesta ja vanhempien tehtävän arvon ymmärtämisestä

OSA I
NELJÄNNEN KÄSKYN OPETUS

1. Käskyn merkitys muinaisessa Israelissa

'Kunnioittamisella' tarkoitetaan tässä yhteydessä vanhemmille kuuluvan arvon ja aseman tunnustamista ja antamista. Käsky annettiin aikana, jolloin elettiin suurperheissä, samassa kodissa asui kolme tai neljä sukupolvea. Perheen tehtävä oli pitää huolta vanhuksista, joilla ei ollut sosiaalista turvaa sen ulkopuolella. Niinpä tämä käsky koskettaa ensisijaisesti aikuisia miehiä; heidän tulee kunnioittaa vanhempiaan.

Vanhuksia voitiin laiminlyödä ja kohdella huonosti monin eri tavoin. Vanhuksille kuuluva kunnioitus voitiin kieltää heiltä kohtelemalla heitä halveksien. Vanhempien kiroaminen kielletään monisa kohdin Raamatussa (2 Ms 21:17; 3 Ms 20:9; Snl 20:20; 30:11). Kiroaminen ei tarkoita pelkästään sanallista kiroamisen lausumista, vaan epäkunnioittavaa suhtautumista ja kohtelua. Kun tämä käsky vatii kunnioittamaan vanhempiaan se kieltää kaiken halveksunnan, joka voi ilmentyä myös väkivaltaisina ja nöyryyttävinä tekoina.

Juutalaisuudessa on myöhemminkin ymmärretty käsky alkuperäisellä tavalla. Aineellisen avun rinnalla vanhempia kohtaan tuli osoittaa henkistä kunnioitusta ja rakkautta.

2. Käskyn merkitys Isossa katekismuksessa

Lutherin mukaan kuuliaisuuteen sisältyi rakkauden lisäksi "majesteettiin kohdistuvaa kuuliaisuutta, nöyryyttä ja pelkoa.". Hän näki käskyn sen ajan kulttuurista käsin, ja liitti siihen voimakkaasti auktoriteetti - alistus suhteen vanhenpien ja lasten välille. Nuoren tulee pitää vanhempiaan Jumalan sijaisina, olivatpa nämä sitten millaisia tahansa. Pojan tulee olla isälle kuuliainen ja alistua hänen käskyvaltaansa

Luther toi esiin myös alkuperäisen merkityksen; vanhempia piti arvostaa ja heistä tuli huolehtia vanhuuden päivinä

3. Käskyn merkitys nykypäivänä

Nykyään vanhenpien rooli on aivan erilainen, kuin se on ollut aiemmin, vielä tämänkin vuosisadan alkupuoliskolla. Meidän länsimaisessa kulttuurissamme ei vanhempien ja lasten välinen suhde ole enää niin eriarvoinen. Kunnioittamisesta ei enää puhuta samassa merkityksessä, kuin Luther puhui. Vanhukset elävät yleensä erillään lapsistaan ja lapsenlapsistaan, heidän hoitaminen on pitkälle yhteiskunnan vastuulla. Siksi 'kunnioittamisen' sisältö on mietittävä uudelleen; mitä se tänä päivänä merkitsee käytännössä.

Monet perheet ovat nykyään hajanaisia. Työelämä vie vanhempien ajan ja voimavarat. Kasvu vanhemmuuteen on useilta jäänyt kesken. Se johtaa perheenjäsenten vieraantumiseen toisistaan. Joka vuosi Suomessa 10 000 lasta joutuu kokemaan äidin tai isän menettämisen avioeron kautta.

Selkeän roolijakauman heikkeneminen lasten ja aikuisten väliltä on johtanut myös siihen, että lapsilta puuttuu yhä useammin auktoriteetti elämästään. Vanhemmat ovat kasvattajina epävarmoja. Voitaisiinkin ajatella tämän käskyn olevan haaste sekä vanhemmille että lapsille. Lapset tarvitsevat vanhempiaan esikuvaksi, rajojen asettajaksi, huolehtijaksi ja turvaksi. Vanhempien osoittama rakkaus, huolenpito ja turva tänäkin päivänä herättää lapsessa sen arvostuksen ja kunnioituksen, joka vanhemmille kuuluu.

Vaikka ero aikuisuuden ja lapsuuden sekä nuoruuden väliltä käy pienemmäksi, ei ole väärin opettaa lapsia ja nuoria näkemään vanhempiensa arvoa sen roolin perusteelta, joka heillä on isänä ja äitinä. Vanhenpien tehtävä kasvattajina on tärkeä ja vastuullinen. Rakkaus ja kunnioitus äitiä ja isää kohtaan ulottuu aina aikuisuuteen saakka silloin, kun se perustuu oikeaan sydämen asenteeseen. Siihen kuuluu anteeksiantamus ja halu rakastaa.

Lue myös: Ef 6: 1-4; Kol 3: 20-21

OSA II
TUNNIN KULKU

Johdanto aiheeseen: Leikki: Joukkueet, joissa 4 henkeä - isä, äiti ja 2 lasta. Isän ja äidin pitää tehdä lapsistaan mahdollisimman paljon saman näköiset kaikin käytettävissäolevan materiaalin avulla (esim. vaatteita, sanomalehtiä, kampaukset...). Aikaa n. 5-10 min. Paras oivallus palkitaan.
-Aasinsilta aiheeseen: Vanhemmilla monenlaisia tehtäviä, monet aikalailla vaikeampia kuin tämä...

Kunnioittaminen - miksi ja miten?

1. Vanhemmilla Jumalan antama tehtävä

Äidillä ja isällä on tärkeä tehtävä lasten hoitamisessa ja kasvattamisessa. Jumala on antanut heille suuren vastuun tässä asemassa. Välillä on hyvä miettiä sitä, mitä kaikkea isä ja äiti merkitsevät elämässä. Silloin oppii ymmärtämään sen arvon, joka heillä on, ja oppii rakastamaan ja kunnioittamaan heitä vielä enemmän.

* Mitä kaikkea olen saanut vanhemmiltani?
(Rakkautta, huolenpitoa, anteeksiantamusta, apua, kannustamista, turvaa, lohdutusta).
* Mitkä asiat osoittaa sen, että isä ja äiti rakastavat lastaan?
(Edellä mainitut asiat, rajojen asettaminen, ohjaaminen, oikeutettu rankaiseminen).

- Usein aikuisten on vaikea ilmaista rakkautta ja välittämistä lapselle. Monesti hyvää tarkoittava ja rakkaudesta lähtöisin oleva asia näyttää lapsesta aivan päinvastaiselta. Esimerkiksi syvä huoli lapsesta purkautuu usein ulos kiukkuna, kun lapsi tulee liian myöhään kotiin sovitusta aikataulusta huolimatta.

2. Suhde vanhempiin on tärkeä

Se, millainen suhde on isään ja äitiin, vaikutta paljon muuhunkin elämään. Jos kotona on hyvä olla, ja vanhempien kanssa menee hyvin, ei vastoinkäymiset kodin ulkopuolella tunnu niin ikäviltä. Mutta jos kotona on paha olla, on paha olla muuallakin.

* Mikä auttaa pitämään hyvät välit isään ja äitiin?
* Mitkä asiat seuraavasta luettelosta kuuluvat kunnioittavaan ja rakastavaan suhteeseen vanhempia kohtaan? Mitkä taas ei?
- Auttaminen, kuunteleminen, kiukuttelemineen, totteleminen, anteeksi antaminen, anteeksi pyytäminen, nimittely, luottaminen, suuttuminen, ymmärtäminen, arvostaminen, rehellisyys, haukkuminen, rakastaminen, valehteleminen.

- Hyvään suhteeseen kuuluu se, että kaikenlaiset tunteet, myös vihan, kiukun, surun, katkeruuden ja ärsyyntymisen tunteet saa sanoa ja tuoda esiin. Mutta jatkuva halveksiva käyttäytyminen vanhempia kohtaan ei ole oikein.
- Jumala haluaa antaa jokaisen meidän sydämeen kunnioitusta ja rakkautta äitiä ja isää kohtaan. Siihen kuuluu anteeksiantamista ja halua rakastaa. Jos meillä on hyvä mieli äitiä ja isää kohtaan, kunnioittaminen ja rakastaminen näkyy meidän elämässämme.
- Rakkaudelle ja anteeksiantamiselle täytyy antaa sydämessä tilaa niin, että se voi siellä kasvaa.

JOOSEFIN VALINTA:
PERHEEN HYLKÄÄMINEN VAI ISÄSTÄ HUOLEHTIMINEN

Nälänhätä jatkui Egyptissä ja sen ympäristössä. Joosef oli lähettänyt veljensä takaisin kotimaahansa viljasäkit mukanaan. Nyt Joosef odotti ja rukoili, että he palaisivat mukanaan Benjamin, hänen nuorin veljensä. Samalla hän tunsi murhetta ja huolta vanhasta isästään. Kuinkahan hän selviäisi tästä koettelemuksen ajasta, kun ruoasta oli pulaa kaikkialla.

Aikaa kului, ja Joosef odotti. Joka päivä hän ajatteli perhettänsä. Jaakobin oli varmasti hyvin vaikeaa päästää Benjamin matkaan, koska mitään ei kuulunut. Mutta eräänä päivänä hänen ollessa työssä viljanjakelupaikalla hänelle tultiin kertomaan, että hänen odottamansa miehet olivat palanneet ostamaan taas lisää viljaa. Joosef näki heidät, ja huomasi Benjaminin olevan heidän joukossaan.
"Tuokaa heidät palatsiini. Teurastakaa nauta, ja valmistakaa hieno päivällinen. He tulevat vieraikseni." Joosef käski tuoda myös vankilassa olleen veljen heidän luokseen.

Joosef itse tuli palatsiinsa keskipäivällä. Veljet eivät vieläkään tunteneet häntä. He kumartuivat maahan Joosefin edessä, ja antoivat hänelle lahjoja, joita heidän isänsä oli Joosefille lähettänyt. Sitten viimeinkin - Joosef sai katsoa Benjaminia kasvoista kasvoihin. Benjamin ei tuntenut Joosefia, mutta Joosef tunsi heti hänen kasvonpiirteensä. Minun rakas veljeni! Hän ajatteli. Joosefia rupesi itkettämään liikutuksesta, kun hän näki veljensä, jota hän oli niin ikävöinyt. Hän sanoi vain: "Jumala siunatkoon sinua, poika!" Sitten hän nopeasti meni toiseen huoneeseen, ettei muut olisi nähneet hänen itkevän.

He istuutuivat aterialle. Veljekset asetettiin istuutumaan ikäjärjestyksessä pöydän ääreen. Veljet olivat ymmällään. Mistä tämä herra tiesi määrätä tällaisen istumajärjestyksen? Kuinka hän voisi tietää heidän ikänsä? Vielä ihmetystä aiheutti sekin, että nuorimalle, Benjaminille tarjoiltiin viisi kertaa enemmän ruokaa kuin muille.

Yön aikana, kun Josefin veljet nukkuivat runsaan aterian jälkeen, Joosef käski taas palauttaa maksuksi annetut hopeat piilottamalla ne viljasäkkeihin. Mutta sen lisäksi hän käski laittaa Benjaminin säkkiin oman hopeamaljansa. Palvelija ei ymmärtänyt, miksi hänen täytyi moinen temppu tehdä, mutta Joosef vain käski hänen totella.

Aamun sarastaessa veljekset lähtivät paluumatkalle tietämättä mitään hopeoista tai maljasta, joka oli Benjaminin säkissä. Ennen kuin he olivat ehtineet kauaskaan kaupungista, Joosefin lähettämä taloudenhoitaja ajoi hevosvaunuillaan heidän luo. Hän sanoi heille, kuten Joosef oli häntä käskenyt: "Miksi olette palkinneet hyvän pahalla? Teillähän on mukana herrani malja! Kovin pahasti olette tehneet!"

Veljekset olivat ymmällä. Mitä tämä mies oikein tarkoitti? Eihän he olleet varastaneet mitään! Syyttömyyttään vakuuttaen he laskivat säkkinsä maahan, avasivat ne ja seurasivat, kun taloudenhoitaja alkoi tarkastamaan jokaisen säkkiä yksitellen. Viimeisenä taloudenhoitaja tutki Benjaminin säkin. Joosefin malja löytyi juuri sieltä.

Veljekset tuotiin Joosefin eteen. He heittäytyivät kasvoilleen hänen eteensä ja ilmoittivat, että rangaistukseksi tästä he jäisivät kaikki orjiksi Joosefille. He eivät pystyneet todistamaan syyttömyyttään. Mutta Joosef ei suostunut tähän. Hän halusi orjakseen vain sen miehen, jolta malja löytyi. Kaikki muut olisivat vapaita lähtemään kotiinsa.

Tässä tilanteessa Joosefin veljet joutuivat karvaasti kohtaamaan sen, mitä he olivat tehneet aikoinaan Joosefille ja isälleen. Jos he nyt joutuisivat mennä kotiin ilman Benjaminia, joka oli niin rakas heidän isälleen, heidän isänsä murtuisi täysin. Kuinka hän voisi sen kestää! Juuda, juuri se veljistä, joka oli ehdottanut Joosefin myymistä orjaksi, oli ottanut vastuun Benjaminista heidän lähtiessä matkaan. Hän ei voisi elää isänsä edessä, jos hän ei toisi Benjaminia takaisin. He olivat riistäneet isältään jo yhden pojan. He olivat riistäneet jo yhdeltä veljeltään vapauden, jopa ehkä hengen. Nyt he ymmärsivät, kuinka väärin he olivat tehneet. Tässä tilanteessa he pystyivät vain vedota tämän ylhäisen miehen, lähes faraon asemassa olevan armollisuuteen. Juuda pyysi, että tämä herra päästäisi Bemjaminin ja ottaisi hänet orjakseen.

Joosef ei voinut enää hillitä itseään. Hän ajoi talosta ulos kaikki palvelijat ja hoviväen. Kun paikalla oli vain Joosef ja hänen veljensä, hän purskahti itkuun. "Minä olen Joosef." Hän sanoi itkien veljilleen. "Vieläkö isäni elää?"

Veljet tyrmistyivät täysin, eivätkä voineet ymmärtää, mitä tämä ylhäinen mies puhui. Joosef? Heidän veljensä? Pelko valtasi veljien sydämet yhä raskaammin. Kaikki se pahuus ja vääryys, mitä he olivat Joosefille tehneet jysähti heidän eteensä siinä hetkessä. He seisoivat syvän syyllisyyden vallassa Joosefin edessä odottaen rangaistusta. Silloin he kuulivat Joosefin äänen: "Tulkaa tänne minun luokseni."

"Minä olen Joosef, teidän veljenne, jonka te myitte Egyptiin. Mutta älkää olko murheissanne älkääkä syyttäkö itseänne siitä. Jumala lähetti minut tänne teidän edellänne pelastaman ihmishenkiä. Nälkä on nyt jo kaksi vuotta vallinnut kaikkialla, ja edessä on vielä viisi vuotta, joina ei kynnetä peltoa eikä korjata satoa. Mutta Jumala lähetti minut teidän edellänne, jotta te jäisitte eloon ja teidän sukunne säilyisi maan päällä ja monet pelastuisivat. Te ette siis lähettäneet minua tänne, vaan Jumala. Hän asetti minut faraon neuvonantajaksi, koko hänen valtakuntansa herraksi ja Egyptin maan valtiaaksi."

Veljet kuuntelivat mykistyneinä Joosefia. Miten hän, jota vastaan he niin raskaasti olivat rikkoneet, saattoi puhua tällaista. Joosefin äänessä ei kuulunut vihan tai katkeruuden häivääkään, ainoastaan lohdutus ja huolenpito. He olivat olleet valmiita tappamaan Joosefin, mutta hänellä oli mielessään vain heidän pelastaminen. Mikä sai aikaan tällaisen rakkauden Joosefissa?
Kaikkina vaikeinakin hetkinä Joosef oli luottanut Jumalaan ja ollut hänelle uskollinen. Jumala oli ollut Joosefin kanssa ja siunannut häntä. Siksi Joosefin sydämessä oli tilaa anteeksiantamukselle ja rakkaudelle.

Joosef käski veljiensä mennä, ja hakea Jaakobin, heidän isänsä Egyptiin. Joosef tahtoi huolehtia hänestä ja koko hänen suuresta perheestään. Joosef lupasi turvata heidän hyvinvointinsa tulevina vuosina. Farao lupasi Joosefin perheelle parasta, mitä Egyptistä löytyy, kun hän kuuli Joosefin velijien saapuneen hoviin.

Veljekset lähtivät noutamaan isäänsä ja sukuaan Egyptiin Joosefin luo. Heillä oli mukanaan faraon käskystä annettua loisteliaita vaunuja perheitään varten, sekä runsaasti ruokaa ja kaikkia Egyptin parhaita tuotteita. Jälleen kerran Joosef jäi odottamaan heitä takaisin. Rakkaimman veljensä hän oli nähnyt, nyt hän odotti riemullisin mielin isäänsä.
Ja tuli se päivä, jolloin Jaakob näki rakkaan poikansa elävänä, koko Egyptin maan valtiaana. Poika, jonka hän luuli kuolleen, oli elossa, ja otti hänet, vanhan miehen nyt luokseen asumaan. Sinä päivänä Joosef sai takaisin kaiken sen, mitä oli menettänyt vuosikymmeniä sitten, kun hänet myytiin orjaksi Egyptiin. Kaikki tämä toteutui, koska hän oli ollut uskollinen Jumalalle, ja antanut anteeksi. Joosef ei ollut lakannut rakastamasta, vaikka häntä itseään oli niin usein kohdeltu vääryydellä. Jumala oli ollut Joosefin kanssa ja antanut hänelle voimaa tähän.

4. KÄSKY (2 Ms 20:8-11)

MUISTA PYHITTÄÄ LEPOPÄIVÄ

Lepo ja hiljentyminen on tärkeää ihmiselle

OSA I
NELJÄNNEN KÄSKYN OPETUS

1. Sapatti Vanhassa testamentissa ja juutalaisuudessa

Sapatti on Vanhan testamentin mukaan Jumalalle pyhitetty juhlapäivä, jolloin työnteko on ankarasti kiellettyä. Se on tärkeä viikottainen juhla, joka muistuttaa Herran ja kansan välisestä liitosta. Sapatti muistuttaa Israelilaisia erityisesti siitä, että Jumala on vapauttanut kansansa Egyptistä.

Israelin kansan varhaisissa vaiheissa, ennen Baabelin pakkosiirtolaisuuden aikaa, sapattia noudatettiin Israelin keskuudessa vapaamuotoisesti. Sen jälkeen siitä tuli päivä, jonka oikeaa viettoa säätivät monet Raamatun ulkopuoliset säännöt. Kuitenkin se on ollut läpi juutalaisten historian elämää säilyttävä tekijä sen raskaudesta ja monista rajoituksista huolimatta.

2. Sapatin merkitys

Ensinnäkin sapatti on määrätty pidettäväksi levon takia. Vanhan testamentin aikana se oli kaikille, myös alistetussa asemassa oleville ihmisille yhteinen lepopäivä. Silloin luovuttiin kaikista arjen töistä. Perusteluna tälle levolle on se, että Jumala itse lepäsi seitsemäntenä päivänä luotuaan maailman.

Toinen näkökulma sapatin pitämiseen on sen pyhittäminen. Luther näki tämän keskeisenä merkityksenä. Tämä piti sisällään Jumalan palveluksen; Jumalan ylistäminen, rukoileminen ja ennen kaikkea Sanan tutkiminen ja harjoittaminen (IK 87, 88). Lepopäivä olisi siis tarkoitttu ensisijaisesti Jumalasuhteen hoitamiseen.

3. Sapatin merkitys uuden liiton aikana

Tarkastellen sapattia ennenkaikkea lepopäivänä, voidaan nähdä että Jeesus korosti sen todellista merkitystä, sen ihmistä palvelevia ja humaaneja päämääriä (Mk 3:1-5; Lk 13:14-16).

Kultillisena, jumalayhteyden vaalimiseen tarkoitetuna lakina nähtynä usko on sapatin ihanteen täyttymys. Usko on osallisuutta Jumalan valtakuntaan. Jeesuksen kautta uskovalla on täydellinen yhteys Jumalaan, ja Jumalan valtakunnan todellisuudessa uskova elää sapattia koko elämällään.

Alkuseurakunnan aikana sapattikysymys ei noussut ongelmaksi. Paavali ei kirjoituksissaan selvästi ottanut kantaa tähän. Alkuajan seurakunnat (pakanalliset) eivät viettäneet sapattia samassa merkityksessä kuin juutalaiset. Myöhemmin sunnuntai muodostui kristittyjen viikottaiseksi juhlapäiväksi. Uusi testamentti ei velvoita uskovia sapatin pitämiseen.

OSA II

Esimerkki sapatin vietosta juutalaisessa kodissa.

Voidaan toteuttaa yhteisenä illallisena, tai kertoa kertomuksena (yleisesä muodossa tai minä-muodossa; joku perinteiseen juutalaiseen asuun pukeutunut tyttö tai poika kertoo). Opetus lepopäivän merkityksestä voidaan sisällyttää tähän.

Sapatti, ilon päivä, alkaa perjantai-iltana, auringon laskiessa. Sapatti on juhlapäivien kuningatar, joka halutaan ottaa vastaan arvokkaasti. Sapatin kunniaksi koti on siivottu puhtaaksi ja siistiksi, kauniit kukat tuoksuvat pöydällä.

- Seitsemäntoista minuuttia ennen auringonlaskua perheen äiti, pää peitettynä, sytyttää sapattikynttilät. (Juutalaisilla on kalenteri, joka ilmoittaa oikean ajan). Samalla hän lausuu rukouksen ja siunauksen: " *Ylistetty olet sinä, Herra, meidän Jumalamme, maailmankaikkeuden Kuningas, joka olet pyhittänyt meidät käskyilläsi ja käskenyt meidän sytyttää sapattikynttilät.*"

- Isä lukee Toorasta (Vanhasta testamentista) kohdan sananlaskuista, jossa ylistetään hyvää vaimoa (San 31:10-31). Myös lapset siunataan rukouksella. Perheen miehet laulavat laulun: 'Rauha teille', 'shalom alecheim'.

-Ilta-ateria on merkittävä osa sapatin viettoa.
* Hyvä ruoka sapattiaterialle on kana ja riisi. Maitotuotteita ei silloin syödä.
* Pöydällä kynttilät
* Kun perhe on istunut pöydän ääreen, pöydässä oleva viinimalja siunataan erityisellä pyhitysseremonialla. Siunauksen jälkeen jokainen maistaa viiniä (mehua). Viini muistuttaa sekä maailman luomisesta että Egyptin orjuudesta vapautumisesta.
* Pöydällä on kaksi letitettyä 'halla'-leipää. Ne kertovat Jumalan hyvyydestä ja muistuttavat siitä, miten erämaaavaelluksen aikana Israelin kansa sai sapatiksi kaksi manna-annosta.
Toinen leivistä leikataan, ja jokainen saa siitä palan.
* Aterian aikana lauletaan sapattilauluja, luetaan rukouksia ja luetaan viikon Toorajakso.

- sapattina tärkeää on ilo, kun koko perhe on koolla, syödään hyvin ja viihdytään yhdessä.

SEIKKAILURATA MAASTOSSA

Leiriläiset jaetaan joukkueisiin, joissa on eri-ikäisiä lapsia. Seikkailurata kiertää lähimaastossa, reitti voidaan osoittaa vaikka merkkinauhojen avulla tai maamerkein. Leirialuelle kätketään aarre, ja leiripaikasta piirretään kartta. Karttoja monistetaan niin monta, kun on joukkuettakin. Kartat leikataan paloiksi, ja joukkueiden täytyy rasteilta löytää kartan osa mukaansa. (Ei joka rastilta.) Viimeinen, ratkaiseva osa karttaan saadaan vasta, kun kaikki joukkueet ovat saapuneet maaliin. Aarteenetsintä voi alkaa!

I RASTI: Keneltä kysytään matkalle neuvoa? Rastilla 3 eri vaihtoehtoa, joissa mukana piilossa toimintaohjeet (Saa ottaa vasta valinnan jälkeen)

a) Horoskooppi (Lehdestä leikattu tai kirja) - sis. Ohjeet takaisin lähtöpaikalle, vaikka eri reittiä, kuin on tultu.

B) Raamattu - sis. San 4:11 lapulla :" Minä opetan sinulle viisauden polun, opastan sinut oikealle tielle".

C) Buddhan patsas (piirretty) - Sis. Samat ohjeet kuin vaihtoehdossa a.

Maastossa selkeät opasteet seuraavalle rastille. Jos joku valitsee väärin, palataan ohjeitten mukaan lähtöalueelle. Siellä ohjataan takaisin ykkösrastille miettimään asiaa uudestaan.

II RASTI: Rastilla sidotaan koko joukkueelta silmät, ja viedään köysiradalle. (Köysi kulkee maastossa puusta puuhun sidottuna. Voi olla välillä hankaliakin kohtia.) Ryhmän pitää kulkea köydestä kiinni pitäen niin, että joukkue pysyy kasassa. Ketään ei jätetä yksin- pidetään huolta, että kaikki pysyy mukana. Köysiradan lopussa siteet avataan silmiltä, ja lapsille annetaan tehtäväksi etsiä lähialueelta aarrekarttaa. (1. Osa)

III RASTI: Rastilta löytyy lappuja, joille on kirjoitettu käsky. Ensimmäinen käsky on kirjoitettu siten, että jokainen sana on eri lapulla. Jokaisen lapussa on myös kirjain, joista muodostuu sana, kun käskyn sanat ovat oikeassa järjestyksessä. Paljastuva sana kertoo aarrekartan sijainnin. "Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Sinulla ei saa olla muita jumalia" 11 sanaa - 11 kirjainta - muodostuva sana voi olla vaikka sammalmätäs tai kivilohkare tai koivunlatva.

IV RASTI: Rastilla on aita, (tukevasti kiinnitetty riuku sellaiselle korkeudelle, että myös pieninpien on turvallista ylittää se) jonka ylitse jokaisen pitää mennä vuorollaan. Toinen toistansa saa auttaa, mutta aidan toiselle puolelle ei saa palata. Eli vahvimpien pitää ensin huolehtia ja auttaa pienimmät aidan ylitse. Aarrekartta löytyy aidan takaa.

V RASTI: Rastilla on vesisanko, jossa kelluu korkkeja. Ryhmä valitsee yhden edustajan, jolla on aikaa esim. 2 minuuttia poimia korkkeja vedestä ilman, että sormet kastuvat, silmät sidottuna. Ryhmä saa valita niin monta lappua, kuin he ovat saaneet korkkeja. Lapuilla on kirjaimia, yksi kirjain/lappu, käskystä "Älä varasta". Jos joukkue osaa ratkaista tehtävän, heille luvataan extrabonus radan lopussa, mikäli he osoittavat rehellistä toimintaa. (mikä pikkupalkinto tahansa)

VI RASTI: Leiriviirin valmistaminen, joko jokainen valmistaa oman tai sitten yksi / joukkue.
Tarvikkeita: keppejä, kangasta (valmiiksi leikatut palat), kangasvärejä sekä sidontatarvikkeita.
Viiriin voidaan painaa, piirtää tai maalata kuvia kangasväreillä.

VII RASTI : Leiripaikalla, tarjotaan välipalaa ja odotetaan, että kaikki saapuu paikalle. Kun kaikki on koolla, voidaan etsiä kartan puuttuva osa, joka paljastaa aarteen sijainnin.

PL 198 13101 HÄMEENLINNA

SVN

Kustantaja: Suomen Vapaakirkon Nuoret ry